

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

ISSN 0235—0300

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI

ÜLEMNÕUKOGU JA VALITSUSE

TEATAJA

13. november 1987

Nr. 40 (817)

22. aastakäik

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

SISUKORD

I

565. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus sm. S.-H. Reegi autasustamise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.
566. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus põllumajanduse ja agrotööstuskompleksi töötleva tööstuse töötajatele Eesti NSV aunimetuste andmise kohta.
567. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus sm. E. Peäske autasustamise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.

II

568. EKP Keskkomitee, Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu määrus aktiivse sotsiaalpoliitika tõhusama realiseerimise ja ENSV Riikliku Töökomitee osatähtsuse suurendamise kohta.
569. EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus materaal-tehnilise varustamise ja ENSV Varustuskomitee tegevuse ümberkorraldamise kohta uutes majandamistingimustes.
570. EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus materaalsetootmise sfääri kuuluvate Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste tegevuse ümberkorraldamise kohta uutes majandamistingimustes.

I

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

565 Sm. S.-H. Reegi autasustamise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga

Teenete eest eesti nõukogude teatrikunsti arendamisel ning kaheksakümnenda sünnipäeva puhul autasustada V. Kingissepa nimelise Tallinna Riikliku Akadeemilise Draamateatri näitlejat, Eesti NSV rahvakunstnikku Sa' me-Helene Juhani t. Reeki Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 9. novembril 1987.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

566 Põllumajanduse ja agrotööstuskompleksi töötleva tööstuse töötajatele Eesti NSV aunimetuste andmise kohta

Kauaaegse viljaka töö ja tootmisülesannete eduka täitmise eest anda Eesti NSV aunimetused järgmistele põllumajanduse ja agrotööstuskompleksi töötleva tööstuse töötajatele:

Eesti NSV teeneline põllumajandustöötaja

- Antsov, Elfrida Rudolfi t. — Võru rajooni V. I. Lenini nimelise kolhoosi lüpsja.
- Joost, Harald Johannese p. — Jõgeva rajooni Sada'la kolhoosi esimees.
- Jõessar, Alfred Eduardi p. — Haapsalu rajooni Kasari kolhoosi traktorist.
- Koršunov, Vladimir Ivani p. — Viljandi rajooni «Vambola» kolhoosi traktorist, lukksepp.
- Mužikova, Niina Nikifori t. — Rakvere rajooni Põdrangu sovhoosi lüpsja.
- Nahkur, Peeter Karli p. — Paide rajooni «9. Mai» kolhoosi traktorist.
- Niisuke, Ülo Andrese p. — EKP Rakvere Rajoonikomitee esimene sekretär.
- Remelkoor, Lia Johannese t. — Hiiumaa rajooni «Rahu eest» kolhoosi lüpsja.
- Roosileht, Olev Antoni p. — Pärnu rajooni Väandra katsesovhoosi direktori asetäitja.
- Välk, Arvi Augusti p. — Kohtla-Järve rajooni V. Kingissepa nimelise kolhoosi traktorist.

Eesti NSV teeneline agronoom

Alekand, Ella Pauli t. — Rapla rajooni «Tasuja» kolhoosi seemnekasvatuseagronoom.

Jaakon, Vello Aleksei p. — Põlva kolhoosi esimees.

Jaانvärk, Toomas Eeriku p. — Eesti NSV Riikliku Agrotööstuskomitee Taimekasvatussaaduste Tootmise ja Töötlemise Peavalitsuse osakonnajuhataja.

Näppi, Toivo Siimoni p. — Valga rajooni «Esimese Mai» kolhoosi peagronoom.

Eesti NSV teeneline zootehnik

Kokk, Ülo Leonhardi p. — Pärnu rajooni Kaisma kolhoosi esimees.

Martin, Linda Augusti t. — Kingissepa rajooni Kaarma kolhoosi peazootehnik.

Riso, Hinna Roberti t. — Viljandi Rajooni Agrotööstuskoondise peaspetsialist, zootehnik.

Saarepera, Naima Eduardi t. — Rakvere rajooni Roela sovhoosi peazootehnik.

Eesti NSV teeneline insener

Asi, Aadu Meinhardi p. — Tartu rajooni Luunja sovhoosi peainsener, mehaanik.

Lõokene, Erich Aleksandri p. — Harju rajooni Haiba sovhoosi direktori asetäitja.

Vevers, Ülo Eduard-Johannese p. — Kingissepa Rajooni Põllumajandustehnika Tootmiskoondise juhataja asetäitja.

Eesti NSV teeneline aiandustöötaja

Vaiknurme, Eevi Gskari t. — Harju rajooni Ääsmäe sovhoosi aiandustöölaine.

Eesti NSV teeneline veterinaararst

Tuksam, Andreas Andrese p. — Rapla Rajooni Loomade Haiguste Tõrje Jaama juhataja, peaveterinaararst.

Eesti NSV teeneline teadlane

Tikk, Harald Hansu p. — Eesti Põllumajanduse Akadeemia kateedri juhataja, professor.

Eesti NSV teeneline tööstustöötaja

Kirspuu, Kaljo Augusti p. — Tamsalu Teraviljasaaduste Kombinaadi lulksepp.

Konton, Mati Augusti p. — Kuusalu Katseremonditehase autoremondilulksepp.

Närskä, Kustas-Reedik Arnoldi p. — Valga Liha- ja Konservikombinaadi direktor.

Põld, Elvi Ernsti t. — tootmiskoondise «Leibur» tootmisdirektor.

Siiroja, Evi-Anni Jaani t. — Tartu Piimatoodete Kombinaadi võimeister.

Eesti NSV teeneline tehnoloog

Kõrgesaar, Ilmar Mihkli p. — Tartu Eksperimentaalõlletehase peatehnoloog.

Eesti NSV teeneline ehitaja

Rooni, Kalev Oskari p. — Paide Rajooni Põllumajandustehnika Tootmiskoondise ehituskompleksbrigaadi brigadir.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees **A. RUUTEL**

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär **V. VAHT**

Tallinn, 12. novembril 1987.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS**567 Sm. E. Peäske autasustamise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga**

Kauaaegse viljaka pedagoogilise ja loomingulise tegevuse eest ning kaheksakümnenda sünnipäeva puhul autasustada Tallinna Riikliku Konservatooriumi puhkpillikateedri dotsenti, Eesti NSV teenelist kunstitegelast **Elmar Juhani p. Peäsket** Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees **A. RUUTEL**

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär **V. VAHT**

Tallinn, 12. novembril 1987.

II

**EESTIMAA KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE,
EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU,
JA EESTI NSV AMETIÜHINGUTE NÕUKOGU MÄÄRUS**

568 Aktiivse sotsiaalpoliitika tõhusama realiseerimise ja ENSV Riikliku Töökomitee osatähtsuse suurendamise kohta

NLKP Keskkomitee, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜAÜKN-i 17. juuli 1987. a. määruses nr. 825 märgitakse, et partei XXVII kongressil väljatöötatud meie maa sotsiaal-majandusliku arengu kiirendamise kursi ning majanduse juhtimise põhjaliku ümberkorraldamise kohta NLKP Keskkomitee 1987. a. juunipöörusel vastuvõetud otsuste realiseerimine nõuavad inimteguri osatähtsuse suurendamist, sotsiaalpoliitika edasist aktiveerimist ning motiivide ja stiimulite sellise efektiivse süsteemi loomist, mis innustaks kõiki töotajaid viljakalt töötama ühise hüvangu nimel. Sellest olenevad otsustaval määral majanduse edasine areng, rahva heaolu kvalitatiivselt uue taseme saavutamine ning iga nõukogude inimese mitmekülgne areng.

Meie maal on aset leidnud põhjalikud sotsiaalsed ümberkujundused. On kinnistunud sotsialistlik elulaad, kodanikele on tagatud laialdased sot-

siaalsed garantiid, paranevad töötingimused, paremini rahuldatakse inimeste elamispinna-, arstiabi-, haridus- ja kultuurilisi vajadusi.

Ühtlasi on viimastel viisaastakutel sotsiaalsfääri arengus teravnenud mitmed probleemid, ilmnenud negatiivsed nähud ja sotsiaalse õigluse rikkumised ning aeglustunud nõukogude inimeste heaolu kasv. Aineliste hüvede ja teenuste jaotamises on ilmnenud võrdsustamistendentse, mis on tekitanud ülalpeetavameeleolusid, avaldanud negatiivset mõju töö kvantiteedile ja kvaliteedile ja madaldanud tööviljakuse tõstmise stiimuleid. Rahalised sissetulekud on kasvanud kiiremini, kui jaekaubakäive ja tasulised teenused, mis on põhjustanud elanike rahuldamata ostuvõimelise nõudluse kasvu.

On tekkinud disproportsioonid tootmise ja sotsiaalsfääri arengus. Endiselt teravaks on jäänud korteriprobleem. On alahinnatud sotsiaal- ja kultuurisfääri materiaalse baasi tugevdamist, seda eriti maal. On ilmnenud hälbepärase eriharude ja regioonide sotsiaalsfääri arengus, esmajoones Siberis ja Kaug-Idas.

Demograafiliste probleemide lahendamist ei koordineerita riiklikul tasandil. Mõnedes meie maa piirkondades, kus on suuri tööjõuresse, on halvasti korraldatud töövõimelises eas hõivamata elanike ühiskondlikku tootmisse kaasamine.

Suuri puudusi on endiselt töö ja töötasustamise valdkonnas. Töökorraldus ei vasta teaduse ja tehnika progressi nüüdisnõuetele ja uutele majandamistingimustele. Aeglaselt väheneb käsitsi-, vähekvalifitseeritud ja raske kehalise töö kasutamine. Suur osa töötajast töötab tervistkahjustavates tingimustes, tootmistraumade arv väheneb aeglaselt. Langenud on tööliste, inseneride ja teiste spetsialistide kõrge kvalifikatsiooniga töö prestiiž. Rikutud on erineva kvalifikatsiooniga ja erinevate rahvamajandusharude töötajate palkade põhjendatud vahekordi.

Sotsiaalse arengu ning töö juhtimise ja planeerimise mehhanism on endiselt ebatäiuslik, allub vähe muutuvatele tootmistingimustele, efektiivse majandamise nõuetele ja töötajate kiiresti kasvavatele vajadustele.

Sotsiaalsete küsimuste lahendamisel on ülekaalus mittekompleksne ja kitsalt ametkondlik vaatenurk. NSV Liidu majanduskeskasutused, ministriumid, liiduvabariikide ministrite nõukogud ega kohalikud organid ei ole asunud teostama aktiivset sotsiaalpoliitikat, nende tegevus selles valdkonnas on koordineerimata. Sotsiaal- ja kultuurisfääri arendamiseks eraldatavaid finants- ja materiaalseid ressurse killustatakse ja kasutatakse ebaefektiivselt. Põhjendamatult on vähendatud töökollektiivide osatähtsust mitmesuguste sotsiaalsete ülesannete lahendamises ja piiratud kunstlikult nende õigusi.

NSVL Töökomitee kui töö, palga ja sotsiaalhooletuse küsimuste kesksel juhimisorganil kasutab ebarahuldavalt oma võimalusi. Tähtsate rahvamajandusprobleemide lahendamise asemel tegeleb komitee sageli üksikute operatiivküsimustega, täites ministriumide ja keskasutuste funktsioone.

Partei-, nõukogude, ametiühingu- ja komsomoliorganid ei ilmuta vajalikkust printsiipiaalsust ja järjekindlust aktuaalsete sotsiaalsete probleemide lahendamisel.

Meie vabariigis on samasuguseid puudusi. ENSV Riiklik Töökomitee kasutab vähe oma õigusi ja võimalusi. Vabariigi tähtsate probleemide

lahendamise asemel tegeleb ta tihti üksikute ja operatiivküsimumustega, koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide hooldamisega piasjades, täites Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste ning linnade ja rajoonide täitevkomiteede funktsioone. Eesti NSV ministeeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused alahindavad töö ja sotsiaalprobleemide tähtsust.

Aktiivse sotsiaalpoliitika järjekindel teostamine on seotud rahvamajanduse kõigis lülides selliste tõhusate abinõude rakendamisega, mille eesmärk on sotsiaalsfääri arengu kiirendamine ja nüüdisnõuetega vastavusse viimine ning selle sfääri mahajäämuse likvideerimine. Selleks on kõigil juhtimisorganeil ja töökollektiividel vaja teha põhjalik pööre sotsiaalsete küsimuste lahendamise suunas.

Aktiivse sotsiaalpoliitika realiseerimisel tehtava töö tõhustamiseks ning vastavalt NLKP Keskkomitee, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja UAUKN-i 17. juuli 1987. a. määrusele nr. 825 EKP Keskkomitee, Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu määravad:

1. Juhindudes partei XXVII kongressi suunistest ning NLKP Keskkomitee 1987. a. juunipleenumi ja EKP Keskkomitee VI pleenumi otsustest sotsiaalsfääri eelisarendamise ja nõukogude inimeste heaolus kvalitatiiivsete nihete saavutamise kohta, korraldada vabariigis ümber töö ja sotsiaalse arengu juhtimise süsteem, seostades selle tihedalt üleminekuga uutele majandamismeetoditele, täielikule isemajandamisele ja enesefinantseerimisele, ning demokraatia laiendamisele.

Suurendada sotsiaalse arengu protsesside juhtimise efektiivsust vabariigi rahvamajanduses, tagada üldriiklike huvide ning töökollektiivide ja töötajate huvide ühitamine ning luua tingimused NSV Liidu seaduse «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» sätete täielikuks ellurakendamiseks.

I. Töö ja sotsiaalse arengu juhtimise süsteemi ümberkorraldamise põhisuunad

2. Partei majandusstrateegia ülimest eesmärgist lähtudes parandada sotsiaalsete programmide väljatöötamise teaduslikku põhjendatust ja suurendada nende osatähtsust majandusliku ja sotsiaalse arengu riiklike perspektiiv- ja jooksvate plaanide koostamises.

ENSV Plaanikomiteel, ENSV Riiklikul Töökomiteel, Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel ning linnade ja rajoonide täitevkomiteel tagada kompleksne lähenemine sotsiaalsfääri kõigile lülile ja nende proportsionaalne arendamine, tootmise kasvu ja töövõime tõusu sotsiaalsete tegurite täielikum ärakasutamine, luua elanike tõhusa tööhõive süsteem ning kardinaalselt parandada tööjõuressursside kasutamist.

ENSV Plaanikomiteel, ENSV Teaduste Akadeemial ja ENSV Riiklikul Töökomiteel parandada sotsiaalse arengu prognoosimisel ja planeerimisel ning rahva heaolu tõstmisel tehtavat tööd, lähtudes inimeste vajaduste muutumisest ning elanikkonnakihtide ja sotsiaalsete gruppide spetsiifiliste huvide ja vajaduste igakülgsest arvestamisest.

3. ENSV Riiklikul Töökomiteel ja ENSV Plaanikomiteel aktiveerida Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu osavõtul efektiivse demograafiapolitika teostamist, tagada rahvastiku arengu, naiste, noorte ja vanurite olukorra parandamise, perekondade kujundamise ning vabariigi elanike teravise säilitamise ja tugevdamise alaste sotsiaal-majanduslike abinõude laialdane väljatöötamine ja järjekindel ellurakendamine.

ENSV Plaanikomiteel ja ENSV Riiklikul Töökomiteel seostada rahvamajanduse arendamine, selle struktuuri täiustamine ja tootlike jõudude paigutamine orgaaniliselt vabariigi tööjõuressursside defitsiidi probleemide lahendamisega.

4. ENSV Plaanikomiteel organiseerida koos ENSV Ehituskomitee, ENSV Teaduste Akadeemia, ENSV Riikliku Töökomitee ning Eesti NSV ministriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste ning linnade ja rajoonide täitevkomiteedega vabariiklike sotsiaalsete normatiivide koostamine üleliiduliste baasil ning kasutada neid NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu eelseisva 15 aasta põhisuundade projekti Eesti NSV-d puudutava osa kohta ettepanekute projekti näitajate kindlaksmääramisel.

Eesti NSV ministriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel ning linnade ja rajoonide täitevkomiteedel järgida täieliku isemajandamise ja enesefinantseerimise tingimustes järjekindlalt seda joont, et töökollektiivid peavad teenima endale ise sotsiaalse arengu vahendeid. Kõrgtootlike seadmete tõhusa koormamise ja mitmevahetuselisele töörežiimile ülemineku alusel kasutada tootmisobjektide ehitamiseks ettenähtud vabanevaid kapitaalvahutusi sotsiaal- ja kultuurisfääri materiaal-tehnilise baasi arendamiseks.

Aktiivsemalt kasutada elanike vahendeid kooperatiiv- ja individuaal-elamuehituse laiendamiseks, seda eriti maal. Kaasata töötajate isiklike säästusid laenu alusel sotsiaal- ja kultuuriobjektide ehituse finantseerimiseks.

5. ENSV Riiklikul Töökomiteel töötada koos ENSV Teaduste Akadeemia, ENSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministriumi ja ENSV SKV-ga 3 kuu jooksul välja abinõud sotsiaalse arengu juhtimise teadus- ja informatsioonibaasi tugevdamiseks arvutustehnika kasutamise alusel, sotsiaalprobleeme, elulaadi ja tööd käsitlevate uuringute kvalitatiivselt uuele tasemele tõstmiseks, praktilises tegevuses teadustööde paremaks kasutamiseks, sotsiaalsete protsesside teoreetilise analüüsi süvendamiseks ja teadustööde kompleksuse suurendamiseks, sotsioloogiliste uuringute ja sotsiaalstatistika laiendamiseks ning teadusasutuste tegevuse paremaks koordineerimiseks. Valitsuse otsust vajavates küsimustes esitada ettepanekud Eesti NSV Ministrite Nõukogule.

ENSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministriumi, ENSV Rahvamajanduse Juhtivate Töötajate ja Spetsialistide Kvalifikatsiooni Tõstmise Instituudil ning Eesti NSV ministriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel näha juhtivkaadri ja spetsialistide paremaks sotsiaalseks suunitluseks ette abinõud sotsioloogia alase haridustaseme tunduvaks tõstmiseks kaadri ettevalmistamise, ümberõppe ja kvalifikatsiooni tõstmise süsteemis.

II. Töö efektiivsuse ja töötasu stimuleeriva osa suurendamine

6. Nõukogude kodanike töötamisõiguse järjekindla realiseerimise tagamiseks taotleda vabariigi töövõimeliste elanike täielikku ja efektiivset tööhõivet.

ENSV Töökomiteel parandada rahvamajanduse tööjõuvajaduse ja selle rahu-damise allikate prognoosimist.

Linnade ja rajoonide täitevkomiteedel luua soodsad tingimused pensionäride, invaliidide, koduperenaiste, üliõpilaste ja õpilaste kaasamiseks ühiskonnatööl. Igati ergutada kooperatiivse ja individuaalse töise tegevuse arendamist.

Kehtestada, et tööjõuressursside, töökohtade ja kaadri bilansid, tööjõu- ja kaadri- ning tootlike jõudude paigutamise plaanid töötab välja ENSV Plaanikomitee koos ENSV Riikliku Töökomitee ning linnade ja rajoonide täitevkomiteedega.

Panna ENSV Riiklikule Töökomiteele ja tema kohalikele organitele vastutus teaduse ja tehnika progressi kiirenemise ja uute majandamistingimuste kehtestamise tagajärjel ettevõtetest, organisatsioonidest ja asutustest vabanevate töötajate täieliku tööhõive, töölerakendamise süsteemi loomise ning töötajate väljaõppe ja kutsesuunitluse tagamise eest.

ENSV Riiklikul Töökomiteel töötada linnade ja rajoonide täitevkomiteede ning Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste osavõtul välja ja rakendada elu tööjõuressursside parema kasutamise programmid linnade ja rajoonide iseärasusi arvestades, sealhulgas mitte-töötavate töövõimeliste elanike ühiskonnakasulikule tööle kaasamise programmid.

7. ENSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeeriumil, ENSV Riiklikul Kutsehariduskomiteel, ENSV Haridusministeeriumil ning teistel Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel tagada kooskõlas tootmise taseme tõusu ja majanduse ümberkorraldamisega kutsealase ettevalmistuse ja majandusõppe tihe seos. Parandada noorte töökasvatust ja kutsesuunitlust.

Tagada kaadri ettevalmistamise ja kvalifikatsiooni pideva tõstmise süsteemi funktsioneerimine, selle töö koordineerimine, õpetamiseetodite täiustamine tänapäeva nõudeid arvestades ning noortööliste kinnistamine tootmises ja nende kasutamine vastavalt erialale.

8. Määrata kindlaks, et ENSV Riikliku Töökomitee, Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste ning koondiste, ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töö üheks põhisuunaks on kvalitatiivselt uus lähenemisviis töökorraldusele, et see vastaks teaduse ja tehnika progressi nõuetele ja parimatele maailmasaavutustele.

Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel ning koondistel, ettevõtetal ja organisatsioonidel luua tingimused kollektiiv- ja perekonnatöövõtu laialdaseks kasutamiseks ning töökorralduse ja töö sti-

muleerimise teiste progressiivsete vormide arendamiseks. Tagada töötajate kõigi kategooriate töö normeerimise edasine täiustamine, tehniliselt põhjendatud normide maksimaalne kasutamine ning kehtivate normide õigeaegne kontrollimine ja revideerimine koos töökohtade atesteerimisega. Suurendada töökohtade ratsionaliseerimise efektiivsust ning kiirendada väheproduktiivsete ja liigsete töökohtade arvu vähendamist, aktiivselt laiendada mitme tööpingi teenindamist ja kutsealade (ametikohtade) ühitamist. Rakendada abinõusid töödistsipliini tugevdamiseks ja töövajakadude, eriti haigustest ja tööluusidest tingitud tööajakadude tunduvas vähendamiseks.

Vabariigi ametiühingu-, majandus- ja ENSV Riikliku Töökomitee organil tagada sotsialistliku võistluse suurem efektiivsus, suunates selle ettevõtete võistluse hoogustamisele tööviljakuse ja toodangu kvaliteedi tõstmise, hankelepingute range täitmise ja iga liiki ressursside kokkuvõtte nimel.

9. Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel ning linnade ja rajoonide täitevkomiteedel koos ENSV Riikliku Töökomiteega:

revideerida harukondlike teadusliku töökorralduse allüksuste võrku, laiendada seda kehtestatud korras ja kujundada nimetatud allüksused teadusliku uurimise, projekteerimis- ja juurutusorganisatsioonideks. Panna nendele organisatsioonidele töökorralduse, töö normeerimise ja stimuleerimise progressiivsete vormide uurimine, projekteerimine ja juurutamine, kollektiivide sotsiaalse arengu ja ettevõtete juhtimise eesrindlike kogemuste juurutamine ja viia nad üle isemajandamisele;

koordineerida paremini tööjõukulunormide ja -normatiivide väljatöötamisega tegelevate uurimisorganisatsioonide tööd. Pidada otstarbekaks moodustada vabariigis territoriaalsed isemajandavad konsultatsioonibürood (-firmad) ettevõtetele ja organisatsioonidele teaduslik-metoodilise ja praktilise abi andmiseks töö, töötasustamise, sotsiaalse arengu ja juhtimise küsimustes.

10. Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel ning koondistel, ettevõtetel ja organisatsioonidel täiustada töötasustamist, lähtudes ülesandest tõsta tunduvalt töö efektiivsust ja kvaliteeti. Vältida võrdsustamist, tagada töötasu põhjendatud diferentseerimine, kehtestamata sellele ülemmäär ja seades töötasu sõltuvusse iga töötaja konkreetsest panusest töö lõpptulemusesse.

Suurendada ENSV Riikliku Töökomitee vastutust töötasu majanduslikult ja sotsiaalselt põhjendatud normatiivvahekordadest kinnipidamise eest.

11. ENSV Plaanikomiteel ja ENSV Riiklikul Töökomiteel töötada Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu osavõtul välja töötasustamisvahendite moodustamise normatiivid ning keskmise palga tõusu ja tööviljakuse kasvu normatiivvahekorrad vabariiklikele ministeeriumidele ja keskasutustele.

III. Elu- ja töötingimuste parandamiseks rakendatavate sotsiaalsete abinõude efektiivsuse suurendamine

12. Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel, arvestades töö- ja puhkerezüümi kasvavat osatähtsust majanduslike ja sotsiaalsete ülesannete lahendamises, igati kaasa aidata nende progressiivsete vormide laialdasemale rakendamisele, kaasa arvatud paindlikud ja liuggraafikud, mittetäielik tööpäev (-nädal) ja kodustötamine tootmise huve arvestades, parandada plaanipäraselt naiste töö- ja olmetingimusi ning luua neile avaramad võimalused töö ja emaduse ühitamiseks.

13. ENSV Sotsiaalhooldusministeeriumil rajada koos linnade ja rajoonide täitevkomiteedega pensionäride sotsiaalteeninduse territoriaalkeskusi, laiendada internaatkodude ja spetsiaalsete vanuritemajade ehitamist ning juurutada vanurite ja invaliidide teenindamise ja neile sotsiaalse abi andmise mitmesuguseid vorme.

14. ENSV Riiklikul Töökomiteel koos ENSV Plaanikomitee, ENSV Riikliku Hinnakomitee ja ENSV SKV-ga kanda Eesti NSV Ministrite Nõukogu'le regulaarselt ette erinevate elanikerühmade reaalpalka tendentsidest ja dünaamikast ning reaaltuludest ja tarbimiseelarvetest.

15. ENSV Plaanikomiteel, ENSV Ehituskomiteel, ENSV Riiklikul Töökomiteel, ENSV Sotsiaalhooldusministeeriumil, teistel Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel, linnade ja rajoonide täitevkomiteedel ning koondistel, ettevõtetel ja organisatsioonidel suurendada vastutust erinevate elanikerühmade vajaduste rahuldamise eest sotsiaalsfääriharude teenuste osas, nende materiaaltehnilise baasi olukorra ja objektide õigeaegse eksploatatsiooniandmise eest. Tagada pidev kontroll sotsiaalsfääri materiaalse baasi efektiivse kasutamise üle, vältides seejuures ametkondlikkuse ja kolk'use ilminguid.

16. Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel, linnade ja rajoonide täitevkomiteedel ning koondistel, ettevõtetel ja organisatsioonidel kiirendada sotsiaalse arengu talituste moodustamist, tugevdada kaadritalitust ja suurendada nende osa sotsiaalsete ülesannete lahendamises.

ENSV Riiklikul Töökomiteel täiustada nimetatud talituste organisatsioonilist ja meetodilist juhtimist, kasutada täielikumalt nende tegevuse tulemusi avaliku arvamuse, mitmesuguste sotsiaalsete gruppide huvide ning elanike tõise tegevuse motivatsiooni ja migratsiooni uurimiseks, et kujundada igas töötajas teadlikku loovat töösse suhtumist ja peremehetunnet, tervet kõlbelist ja psühholoogilist kliimat ning selgitada välja ja mobiiliseerida tootmise efektiivsuse kasvu sotsiaalsed reservid.

IV. ENSV Riikliku Töökomitee osatähtsuse ja vastutuse suurendamisest

17. Pidada otstarbekaks reorganiseerida ENSV Riiklik Töökomitee ENSV Riiklikuks Töö ja Sotsiaalküsimuste Komiteeks.

Esitada Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumile ENSV Riikliku Töökomitee reorganiseerimist käsitleva seadluse projekt.

18. ENSV Riikliku Töökomitee tähtsamaks tegevussuunaks peab kujunema aktiivne osavõtt sotsiaalse arengu küsimuste lahendamisest. Suurendada ENSV Riikliku Töökomitee osatähtsust ja vastutust ühtse üldriikliku poliitika teostamisel töö ja töötasustamise valdkonnas.

ENSV Riiklikul Töökomiteel ja ENSV Plaanikomiteel esitada koos linnade ja rajoonide täitevkomiteedega 1988. a. I kvartalis Eesti NSV Ministrite Nõukogule ettepanek moodustada kaheteistkümnendal viisaastakul ENSV Riikliku Töö ja Sotsiaalküsimuste Komitee kohalikud organid linnades ja rajoonides ning elanike tööerakendamise isemajandavad bürood. Panna neile vastutus elanike täieliku ja ratsionaalse tööhõive tagamise, ettevõtete kaadrivajaduse rahuldamise, tööjõuressursside (kaasa arvatud keskkoolilõpetajad) arvestuse, jaotamise ja ümberjaotamise, vabanevate töötajate ümberõpe ja kutsesuunitluse eest.

19. Seoses koondiste ja ettevõtete õiguste tunduva laiendamisega ENSV Riiklikul Töökomiteel tagada töö, töötasustamise ja sotsiaalse arengu valdkonnas teostatava riikliku poliitika ühtsus ning tõhustada kontrolli tööseadusandlusest kinnipidamise üle.

20. Spetsialistide ettevalmistamise ja kvalifikatsiooni tõstmise süsteemi ümberkorraldamise ning nende sihtettevalmistamisele ülemineku tingimustes (üldjuhul lepingute alusel) ENSV Plaanikomiteel, ENSV Riiklikul Töökomiteel ja ENSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeriumil parandada nende spetsialistide järele valitseva reaalse vajaduse kindlakstegemist, arvestades tootlike jõudude arengut ning teaduse ja tehnika progressi perspektiivsuundi.

ENSV Riiklikul Töökomiteel tagada kontroll nende efektiivse kasutamise üle rahvamajanduses.

21. Panna ENSV Riiklikule Töökomiteele vabariigi rahvamajandusharude kaadri atesteerimise alane meetodiline töö ning soovitude väljatöötamine ettevõtete ja organisatsioonide juhtivtöötajate ja spetsialistide valimise süsteemi ja konkursside korraldamise täiustamise kohta.

22. Elanike sotsiaalsete hüvedega rahuldamise põhjaliku ja igakülgse analüüsi alusel ENSV Riiklikul Töökomiteel töötada teaduslikult põhjendatud sotsiaalseid normatiive arvestades välja soovitud Eesti NSV majandusliku ja sotsiaalse arengu riiklike plaanide projektide juurde nende järkjärguliseks ellurakendamiseks nii kogu vabariigis kui ka eriharudes, linnades ja rajoonides.

23. ENSV Riiklikul Töökomiteel tagada sotsiaalse arengu, töö ja töötasustamise probleemide teadusliku uurimise koordineerimine. Tõsta koos ENSV Teaduste Akadeemia, Eesti NSV ministeriumide, riiklike komiteede ja keskasutustega uuringute taset ning kasutada nende tulemusi igakülgsetl praktilises töös.

24. ENSV Riiklikul Töökomiteel laialdasemalt kasutada eesrindlikke välismaiseid kogemusi ettepanekute väljatöötamisel töö- ja töötasustamise korralduse täiustamise, tööjõuressursside ratsionaalse kasutamise ja sotsiaalse arengu kohta. Organiseerida kehtestatud korras regulaarne kogemuste- ja informatsioonivahetus ning korraldada vastastikuseid konsultatsioone ja teadusuuringuid VMN-i liikmesriikidega, sealhulgas teaduslik-tehnilise koostöö pikaajaliste lepingute alusel.

25. ENSV Riiklikul Töökomiteel ning Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel korraldada vastavalt NLKP Keskkomitee 1987. a. jaanuaripleenumi nõuetele ümber ENSV Riikliku Töökomitee kohalike organite kaadriga tehtav töö. Tugevdada neid organeid kompetentsete, kõrge kvalifikatsiooniga ja poliitiliselt haritud spetsialistidega. Seoses ENSV Riikliku Töökomitee uute ülesannete ja funktsioonidega vaadata uuesti läbi tema organisatsiooniline struktuur, pöörates erilist tähelepanu komitee koond- ja funktsionaalsete talituste tunduval tugevdamisele ja osatähtsuse suurendamisele ning sotsiaalse arengu alaste spetsiaalsete allüksuste moodustamisele.

26. ENSV Riiklikul Töökomiteel jätkata tööalaste sidemete tugevdamist ENSV Sotsiaalhooletusministeeriumi ja selle kohalike organitega, nendega koostöö tegemise süsteemi väljatöötamist ja realiseerimist, seda esmajoones pensionieelses eas kodanike, invaliidide ja pensionäride tööle-rakendamise ja kutsesuunitluse, neile sobivate töö- ja olmetingimuste loomise, spetsialiseeritud käitiste ja jaoskondade moodustamise ning nende kooperatiivse ja individuaalse töö tegevuse valdkonnas ulatuslikuma kasutamise küsimustes.

27. Ametiühingute vabariiklikel komiteedel ja ametiühinguorganisatsioonidel tagada tihe koostöö ENSV Riikliku Töökomitee ja tema kohalike organitega selliste sotsiaalsete programmide ja plaanide väljatöötamisel ja realiseerimisel, mis oleksid suunatud põhjalike kvalitatiivsete muudatuste tegemisele nõukogude inimeste töös ja elutingimustes, vältides lõhet tootmis- ja sotsiaalsete ülesannete lahendamisel ning taotlema vastuvõetavate majandusotsuste aktiivsemat sotsiaalset suunitlust.

28. EKP linna- ja rajoonikomiteedel, juhindudes NLKP Keskkomitee 1987. a. jaanuari- ja juunipleenumi ning EKP Keskkomitee V ja VI pleenumi otsustest, suhtuda tähelepanelikumalt kaadri valikuisse ja väljaõppesse majanduse ümberkorraldamise küsimustes ja sotsiaalsete ülesannete lahendamisse, tagada aktiivse sotsiaalpoliitika järjekindel eluviimine ning kontrollida pidevalt selles valdkonnas vastuvõetavate otsuste täitmist.

29. ENSV Riikliku Töökomitee parteiorganisatsioonil korraldada ümber komitee organite tegevus partei majandusstrateegia eluviimisel, kinnistada parteitöös järjekindlalt leninlikke põhimõtteid ja norme ning kujundada julgelt ümber parteilise juhtimise stiil. Tugevdada kommunistide avangardiosa kaadriga tehtava töö ümberkorraldamisel, kasvatada neis küpset poliitilist ja riiklikku suhtumist oma töösse, oskust töötada süveneva demokraatia, laialdase avalikustamise, kriitika ja enesekriitika õhkkonnas.

30. EKP linna- ja rajoonikomiteedel, Eesti NSV ministeeriumidel riiklikel komiteedel ja keskasutustel, linnade ja rajoonide täitevkomiteedel ning ametiühingute vabariiklikel komiteedel võtta teadmiseks ja juhendamiseks, et NLKP Keskkomitee, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜAÜKN-i 17. juuli 1987. a. määrusega nr. 825:

1) on sotsiaalsete ülesannete lahendamise strateegia põhjalikumaks argumenteerimiseks peetud vajalikuks välja töötada sotsiaalse arengu ja

rahva heaolu tõstmise 15 aasta kompleksprogramm kui tähtis perspektiivproгноosimise ja -planeerimise vahend.

Kompleksprogramm peab ette nägema aktiivse sotsiaalpoliitika elluviimisega seotud ülesannete põhisuunad, viisid ja meetodid, kaasa arvatud töö, elanike reaaltulude, palga ja ühiskondlike tarbimisfondide, hindade ja maksude, elanike korteri-, ome-, sotsiaal- ja kultuurivajaduste täielikuma rahuldamise ning sotsiaalsfääri materiaalse baasi arendamise probleemid.

On kehtestatud, et sotsiaalse arengu ja rahva heaolu tõstmise kompleksprogrammi töötavad välja NSVL Töökomitee ja ÜAÜKN liiduvabariikide ministrite nõukogude, ministeriumide ja keskasutuste osavõtul hiljemalt 3 aastat enne uue viisaastaku algust. Selle programmi alusel töötab NSVL Töökomitee nimetatud küsimustes välja ettepanekud NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu 15 aasta kontseptsiooni ja põhisuundade ning meie maa majandusliku ja sotsiaalse arengu riikliku viie aasta plaani projekti kohta ning võtab vahetult osa nende dokumentide ettevalmistamisest;

2) on ette nähtud tagada teaduslikult põhjendatud sotsiaalsete normatiivide laialdane kasutamine juhtimises, võttes need sotsiaalsfääri arengu planeerimise aluseks. Need normatiivid peavad kujunema sotsiaalsfääri arengutaseme hindamise kriteeriumiks ning sotsiaalsfääriharude ja regioonide vahel ressursside jaotamise tähtsaks vahendiks, lähtudes sotsiaalsetest prioriteetidest.

On peetud kohustuslikuks järgida sotsiaalseid normatiive uue tehnika ja tehnoloogia loomisel, uute ettevõtete ja tootmisüksuste projekteerimisel ja ehitamisel ning tegutsevate rekonstrueerimisel, töökorralduse ja töötingimuste parandamisel ning keskkonnakaitseabinõude rakendamisel;

3) on kehtestatud, et aktiivse sotsiaalpoliitika realiseerimise tähtsaks tingimuseks on sotsiaal- ja kultuurieriharude materiaal-tehnilise baasi rajamine, mis vastaks kõrgeimale maailmatasemele. Plaanide väljatöötamisel näha kõikidel juhtimistasanditel ette ressursside ja vahendite eeliskorras ja sihtotstarbeline eraldamine selliste eriharude arendamiseks, mis tagavad korteriprobleemi kiire lahendamise, inimeste tervise tugevdamise, nende haridus- ja kultuuritaseme tõusu ja vaimsete vajaduste rahu'damise. Resoluutselt välja juurida selline lähenemine sotsiaalsfäärile, mille puhul selle arendamiseks eraldati ainult ülejäävaid ressursse.

Täielikumalt kasutada sotsiaalsfääriharude arengu finantseerimise erinevaid allikaid, arvestades nende spetsiifikat. Plaanide koostamisel näha kõigil tasandil ette vahendite eraldamine sotsiaalse arengu ülesannete lahendamiseks ning elamuehituse ja sotsiaal- ja kultuurisfääri mahajäämuse likvideerimiseks;

4) on peetud otstarbekaks moodustada ÜAÜKN-i ja NSVL Töökomitee juurde sotsiaal-majanduslikes küsimustes avaliku arvamuse uurimise üleliiduline keskus. Avalikku arvamust uurida tihedas koostöös NSVL Statistikaakomitee ja tema organitega;

5) on NSVL Töökomitee'e tehtud ülesandeks parandada töökorralduse alal tehtava töö juhtimist ning harukondadevaheliste ja harukondlike uute tööjõunormatiivide teaduslikku põhjendatust, tagada töölistele, juhtidele, spetsialistidele ja teenistujatele esitatavate ühtsete kvalifikatsiooninõuete

õigeaegne kinnitamine ning ettevõtete ja organisatsioonide vajaduste täielik rahuldamine normatiivmaterjalide järele;

6) on palga riikliku reguleerimise parandamiseks peetud otstarbekaks: revideerida rahvamajanduse tootmis- ja mittetootmisharude tööliste ja teenistujate tariifimäärasid ja ametipalku üks kord 5 aasta jooksul, arvestades majandusliku ja sotsiaalse arengu uusi ülesandeid, teaduse ja tehnika progressi nõudeid ning töötajate kutsealase ja kvalifikatsiooni struktuuri muudatusi.

NSVL Töökomiteel koos NSVL Plaanikomitee, NSVL Rahandusministeeriumi ja ÜAÜKN-iga esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud tariifisüsteemi täiustamise põhimõtteliste suundade kohta, kaasa arvatud muudatused töötasustamises eriharuti ja töötajate kategooriate järgi, palgamäärade ja ametipalkade tõstmise ulatuses, premeerimises ning stimuleerivate lisandite ja lisatasude kehtestamises.

Vastavalt tariifisüsteemi täiustamise kinnitatud suundadele NSVL Töökomiteel kehtestada koos ÜAÜKN-iga palgamäärade ja ametipalkade suurused ning välja töötada kõigi rahvamajandusharude töötajate töötasustamise tingimused;

rakendada abinõusid piirkonnakoefitsientide ja palgalisandite süsteemi edasiseks täiustamiseks, et saada kaadrit tööks põhjapiirkondades, Siberis ja Kaug-Idas ning seda seal kinnistada. Lahendada järk-järgult ühes ja samas paikkonnas ühtse piirkonnakoefitsiendi rakendamise ülesanne, kõrvaldades selles osas esineva kooskõlastamatuse. NSVL Töökomiteele, NSVL Plaanikomiteele ja NSVL Rahandusministeeriumi'le koos ÜAÜKN-iga on tehtud ülesandeks esitada vastavad ettepanekud NSV Liidu Ministrite Nõukogule;

7) on kehtestatud, et NSVL Plaanikomitee ja NSVL Töökomitee: töötavad koos ÜAÜKN-iga ministeeriumidele ja keskasutustele välja töötasustamisvahendite moodustamise normatiivid ning keskmise palga tõusu ja tööviljakuse kasvu normatiivvahekorrad;

rakendavad koos NSVL Rahandusministeeriumi ja ÜAÜKN-iga abinõusid töötasustamisfondide moodustamise meetodite täiustamiseks uutes majandamistingimustes;

8) on peetud otstarbekaks töötada välja puhkuste kohta käiva NSV Liidu seaduse projekt, et luua ühtne puhkuste süsteem ja tugevdada puhkuste seost töötajate tööpanusega. NSVL Töökomiteele ja ÜAÜKN-ile on tehtud ülesandeks esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule sellekohased ettepanekud.

On peetud vajalikuks töötada välja ebasoodsate töötingimuste eest makstavate hüvituste ja antavate soodustuste terviklik programm ning täiustada selleks otstarbeks vahendite jaotamise mehhanismi, suurendades ministeeriumide, keskasutuste, ettevõtete ja organisatsioonide majanduslikku huvi töötingimuste parandamise ning sellel alusel hüvitusteks ja soodustusteks tehtavate kulutuste vähendamise vastu;

9) on sotsiaalsete abinõude teadusliku põhjendatuse parandamiseks ette nähtud igakülgsest arvestada erinevate elanikerühmade reaalsel ja reaalulude tendentsel, võttes arvesse riikliku ja kooperatiivkaubanduse jaehindade ning kolhoosituru hindade dünaamikat, teenusetariife, makse

ning kaupade ja tasuliste teenustega kindlustatust. Hakata kasutama reaalpalka ja reaaltulude näitajate arvutamist erinevate elanikerühmade ja meie maa erinevate piirkondade suhtes.

On peetud vajalikuks pöörata rohkem tähelepanu ühiskondlike tarbimisfondide efektiivsemale kasutamisele ning nende jaotamisele tööpanust arvestades.

NSVL Töökomiteele ja NSVL Statistikakomiteele on tehtud ülesandeks süvendada perekonnaeelarvete uurimist ning arvestada neid rohkem majandusliku ja sotsiaalse arengu jooksvate ja perspektiivsete riiklike plaanide väljatöötamisel;

10) on ette nähtud järjekindlalt suurendada naistele antavate puhkuste kestust ja nende eest makstavat tasu ning teisi laste kasvatamisega seotud soodustusi. On peetud vajalikuks eriti hoolitseda orbude eest.

On tehtud ülesandeks aktiivsemalt arendada laste, noorukite ja noorte ühiskondliku teenindamise vorme, suurendada lastetoetusi ning üliõpilaste ja õpilaste stipendiume. Unifitseerimaks praegu kehtivad mitut liiki lastetoetused ja täiustamiseks nende maksmise korda on peetud vajalikuks töötada välja selliste toetuste ühtne süsteem;

11) on otsustatud põhjalikult parandada sotsiaalhooldust, töötades välja ja kehtestades uue NSV Liidu seaduse «Töötajate pensionikindlustuse kohta», võimendada pensionäridel aktiivselt osa võtta ühiskonnakasulikust tööst ning parandada nende sotsiaalse, kultuurialase ja olmeteeninguse kvaliteeti;

12) on sotsiaal- ja kultuurisfääri materiaal-tehnilise baasi seisukorra objektiivseks hindamiseks ja selle arendamise kohta põhjendatud soovitude väljatöötamiseks NSVL Statistikakomiteele, NSVL Plaanikomiteele ja NSVL Töökomiteele tehtud ülesandeks vaadata koos huvitatud organisatsioonidega uuesti läbi selle sfääri arengut iseloomustavate näitajate süsteem;

13) on ette nähtud suurendada NSV Liidu ministriumide ja keskasutuste ning liiduvabariikide ministrite nõukogude osa ja vastutust ning laiendada nende õigusi töö ja palga valdkonnas ning anda nendele koos vastavate ametiühinguorganitega täiendavalt üle sellekohaste harukondliku ja regionaalse iseloomuga küsimuste lahendamise;

14) on kehtestatud, et sotsiaalhoolduse, töökorralduse, töö normeerimise, töötingimuste ja -tasustamise ning soodustuste ja eeliste andmise küsimusi lahendab NSVL Töökomitee koos ÜAÜKN-iga;

15) on NSVL Töökomiteele ja NSVL Ehituskomiteele tehtud ülesandeks töötada koos ÜAÜKN-iga välja ja kinnitada ehituse ühtsed ajanormid ja tööhinded ning eesrindliku töökorralduse ja sotsiaalsete tegurite arvestamise nõuded uute objektide projekteerimisel ja olemasolevate rekonstrueerimisel.

On kindlaks määratud, et ettepanekuid tariifsete tingimuste muutmise ning töölistele ja teenistujatele täiendavate soodustuste ja eeliste kehtestamise kohta võivad NSV Liidu ministriumid ja keskasutused ning liiduvabariikide ministrite nõukogud esitada NSV Liidu valitsusele alles pärast nende kohustuslikku läbivaatamist NSVL Töökomitee ja ÜAÜKN-i poolt.

* * *

*

EKP Keskkomitee, Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu on veendunud, et partei-, nõukogude, ametiühingu- ja majandusorganid ning ENSV Riikliku Töökomitee organid ja sotsiaalhooldusorganid korraldavad ümber oma töö ja rakendavad kogu oma jõu ülesannete edukaks lahendamiseks töö, sotsiaalse arengu ja rahva healu tõstmise valdkonnas.

EKP Keskkomitee
sekretär

K. VAINC

Eesti NSV
Ministrite Nõukogu
esimees

B. SAUL

Eesti NSV
Ametiühingute Nõukogu
esimees

M. PEDAK

Tallinn, 24. augustil 1987. Nr. 454.

EESTIMAA KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE JA EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

569 Materiaal-tehnilise varustamise ja ENSV Varustuskomitee tegevuse ümberkorraldamise kohta uutes majandamistingimustes

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgivad, et majanduse juhtimise radikaalset reformi käsitlevate partei XXVII kongressi ja NLKP Keskkomitee 1987. a. juunipleenumi otsuste realiseerimine nõuab põhjalikke ümberkorraldusi materiaal-tehnilises varustamises, mis peab kujunema rahvamajanduse juhtimise tervikliku süsteemi orgaaniliseks osaks ning tagama kogu majanduse, iga koondise ja ettevõtte efektiivse ja stabiilse arengu ning materiaalsete ressursside ratsionaalse kasutamise.

Varustuse ja turustuse praegune süsteem ei vasta rahvamajanduse arengu kasvanud nõuetele ning on sattunud vastuollu tootmise efektiivsuse suurendamise ülesannetega.

Materiaalsete ressursside planeerimine ja jaotamine on ülemäära tsentraliseeritud ja keerukas ning ei taga tootmise ja tarbimise vajalikku tasakaalustatust. Neis tingimustes pidurdub tootjate ja tarbijate vaheliste tõeliste isemajandamissuhete ja paindlike varustusvormide areng ning materiaal-tehnilise varustamise küsimuste operatiivne lahendamine.

Ei ole piisavalt arenenud ettevõtetevahelised pikaajalised majanduslikud otsesidemed, neid rikutakse sageli ja neil on paljuski formaalne iseloom. Lepingute osa majandussidemete loomises ja süvendamises on vähenenud. Need ei ole kujunenud tõhusaks vahendiks plaanide koostamisel tarbijate konkreetsetest tellimustest lähtudes ning tootmise ja tarbimise tasakaalustatuse tagamisel.

ENSV Varustuskomitee hakkas juurutama vabariigis hulgi kaubandust kui materiaal-tehnilise varustamise progressiivset vormi juba 1986. aastast tarbijate varustamisel metalltoodete ja aparaadiehituse toodanguga ning põhiliste riiklike ehitusorganisatsioonide varustamisel materiaalsete ressurssidega, kuid see ei ole veel kujunenud põhiliseks varustamisvormiks.

Kujunenud varustussüsteem ei ole orienteeritud ressursside kokkuhoiule ja sekundaarse toorme täielikumale ärakasutamisele. Ei tagata selliste materiaalsete varude efektiivset haldamist, millesse ettevõtted on majanduskäibest põhjendamatult kõrvaldanud suurel hulgal ressursse. Vabariigi tööstuses kõrvaldatakse igal aastal käibest ülenormatiivsetesse varudesse ligi 40 milj. rubla eest materiaalseid väärtusi. Samal ajal ei ole ENSV Varustuskomitee organitel piisavalt materiaalseid reserve vabariigi rahvamajanduse stabiilse töö tagamiseks.

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu on seisukohal, et materiaal-tehnilise varustamise süsteemi põhjalik ümberkorraldamine, puuduste resolootne kõrvaldamine ning materiaal-tehnilise varustamise vastavusse viimine uute nõuetega on Eesti NSV rahvamajanduse tõhusama juhtimise vältimatu tingimus.

Vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 17. juuli 1987. a. määrusele nr. 818 EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a v a d:

1. Pidada tähtsaks rahvamajanduslikuks ülesandeks materiaal-tehnilise varustamise efektiivse ja mobiilse süsteemi loomist partei poolt vabariigi sotsiaalse ja majandusliku arengu kiirendamisele võetud kursi järjekindlaks elluviimiseks, seejuures minna alates 1988. aastast resolootselt üle materiaalsete ressursside tsentraliseeritud fondeerimiselt ja tarbijate kinnistamiselt hankijate juurde tootmisvahendite hulгимүүгile. Eriti suure rahvamajandusliku tähtsusega tootmisvahendeid realiseerida limiitide järgi.

Radikaalselt muuta materiaal-tehnilise varustamise korralduse vorme ja meetodeid, luua tingimused ettevõtete efektiivseks tegevuseks isemajandamise ja enesefinantseerimise põhimõttel ning viia need täielikult vastavusse NSV Liidu seaduse «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» sätetega.

Materiaalsete ressurssidega varustamise süsteem peab tagama tarbija prioriteedi majandussuhetes, looma tingimused materiaalsete ressursside paremaks tasakaalustamiseks ning mõjutama tootmist ja tarbimist, et vähendada kulutusi ja parandada toodangu tarbimisomadusi.

Materiaal-tehnilise varustamise ümberkorraldamise põhiprintsiibid

2. Võtta materiaal-tehnilise varustamise ümberkorraldamise aluseks resolootne üleminek materiaalsete ressursside tsentraliseeritud fondeerimiselt ja tarbijate hankijate juurde kinnistamiselt tootmisvahendite hulгимүүгile ning tsentraliseeritud aluste ratsionaalne ühitamine materiaal-tehnilise varustamise korralduse demokraatlike põhimõtete laialdase arendamisega. Suurendada Eesti NSV rahvamajanduse kõigi lülide huvi ja vastutust ühiskondliku tootmise vajaduste täieliku ja õigeaegse rahuldamise suhtes. Lähtuda sellest, et materiaal-tehnilise varustamise süsteem koosneb:

tootmisvahendite hulгимүүгist;

materiaalsete ressursside tsentraliseeritud jaotamisest.

Tootmisvahendite hulгимүүк kui materiaal-tehnilise varustamise perspektiivne ja progressiivne vorm toimub tarbijate tellimisel limiitide ja fondideta. Hulгикаубандус vastab kõige täielikumalt ettevõtete tegevusele

isemajandamise ja enesefinantseerimise põhimõttel ning seda tuleb igakülselt arendada. Lähtuda sellest, et üleminek hu'gikaubandusele toimub etapiviisiliselt ning see peab kujunema koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide materiaaI-tehnilise varustamise põhivormiks ning kaasa aitama töökollektiivide vastastikku kasulikule koostöö'e, tootjate ja tarbijate otsesidemete tugevdamisele ning turu paremale küllastamisele tootmistehnilise otstarbega toodanguga.

Tsentraliseeritud korras jaotatakse toodangut, millel on esmajärguline tähtsus ühiskondliku tootmise tempo ja proportsioonide kujundamisel ning majanduse arengu ja rahva heaolu kasvu peaaülesannete lahendamisel. Seda toodangut jaotatakse limiitide (fondide) järgi.

Materiaal-tehnilise varustamise süsteemi efektiivne funktsioneerimine uutes majandamistingimustes ning selle vormide ratsionaalne ühitamine nõuavad ENSV Plaanikomitee, ENSV Varustuskomitee, Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste ning linnade ja rajoonide täitevkomiteede tihedat koostööd ja nende tegevuse koordineerimist. Sel alusel tuleb parandada tootmisplaanide ja materiaaI-tehnilise varustamise tasakaalustatust ning saavutada ettevõtete stabiilne ja häireteta varustamine, ressursside kokkuhoid ja tootmisvarude vähendamine rahvamajanduses.

3. Kehtestada, et uue majandusmehhanismi tingimustes kasvab tunduvalt Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste ning ENSV Varustuskomitee osatähtsus ja vastutus vabariigi koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide tootmisprogrammi ressurssidega kindlustamise ja rahvamajanduse vajaduste rahuldamise eest. Sellega seoses on ENSV Varustuskomitee koos Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutustega kohustatud tagama:

toodangu, eriti vastavalt riiklikele tellimustele välja'astava toodangu valmistamiseks tarvilike materiaaIsete ressursside vajaduse põhjaliku uurimise ja väljaselgitamise;

selle toodangu valmistamise tellimuste jaotamise ettevõtete vahel vastavalt väljaselgitatud vajadustele;

toodangu jaotamise plaanide põhjendatuma väljatöötamise;

pikaajaliste stabiilsete ja efektiivsete majandussidemete sisseseadmise toodangu tarbijate ja tootjate, samuti koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide ning materiaaI-tehnilise varustamise organite vahel.

Eesti NSV koondised, ettevõtted ja organisatsioonid on kohustatud tagama vastavalt oma spetsialiseerumise'le ja profiilile kogu toodangu maksumusele, mis on ette nähtud arvestuslikult kui lepingute sõ'mimise alus, riiklike tellimuste täitmiseks ja hu'gikaubanduse korras realiseerimiseks vajaliku toodangu valmistamise, kaasa arvatud toodang, mille nomenklatuuri planeeritakse iseseisvalt vastavalt tarbijate otsetellimustele.

4. Pidada vajalikuks ümber korraldada ettevõtete materiaaIsete ressurssidega varustamise kord ning viia see vastavusse uute majandamistingimustega.

Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste ning koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide plaanides ettenähtud toodangu

valmistamise, tööde tegemise ja teenuste osutamise tagamiseks teevad ENSV Plaanikomitee ja ENSV Varustuskomitee neile teatavaks materiaalsete ressurside selliste liikide limiidid (fondid), mida jaotatakse tsentraliseeritud korras.

Hulgikaubanduseks vajalikud materiaalsed ressursid määrab koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide tellimuste põhjal kindlaks ENSV Varustuskomitee. Sel otstarbel teeb ENSV Varustuskomitee kindlaks vajadused vastavate ressurside järele, mida rahuldavad materiaalsete ressurside bilansse koostavad organid ning mis eraldatakse kehtestatud korras NSVL Varustuskomitee kaudu.

Bilansitöö osatähtsuse suurendamine materiaal-tehnilise varustamise korralduses

5. Muuta materiaalsed bilansid ja toodangu jaotamise plaanid materiaal-tehnilise varustamise korraldamise peamiseks vahendiks uutes majandamistingimustes ning tõsta kvalitatiivselt kogu bilansitöö taset vabariigi rahvamajanduses.

6. Suurendamaks tarbijate osatähtsust plaanide koostamises ja ettevõtete vaheliste majanduslike otsesidemete laialdaseks arendamiseks kardinaalselt muuta materiaalsete bilansside ja jaotusplaanide väljatöötamise süsteemi.

Minna üle materiaalsete bilansside ja jaotusplaanide koostamisele ENSV Plaanikomitees, ENSV Varustuskomitees ning Eesti NSV ministerriumides, riiklikes komiteedes ja keskasutustes laiendatud nomenklatuuri järgi, pidades silmas, et need bilansid ja plaanid peavad olema aluseks rahvamajanduse, tema tähtsamate komplekside ja harude vajaduste ning olemasolevate ressurside üldise tasakaalu tagamisel.

Materiaalsetes bilanssides ja jaotusplaanides ettenähtud toodangu laiendatud nomenklatuuri detailiseerivad koondised, ettevõtted ja organisatsioonid iseseisvalt. Sel alusel arendavad koondised, ettevõtted ja organisatsioonid koostööd toodangu hankijatega, kooskõlastavad vastastikku toodangu sortimendi, tehnilised ja tarbimisomadused ning sõlmivad lepingud selle hankimise kohta.

7. ENSV Plaanikomitee, ENSV Varustuskomitee ning Eesti NSV ministerriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused rakendavad abinõusid tootmise ja tarbimise vaheliste disproportsioonide ennetamiseks ning kätkevad täit vastutust tarbijate nõuete tingimusteta täitmise eest talle vajaliku toodangu hankimise osas.

Materiaalsete bilansside ja jaotusplaanide ettevalmistamisel peavad ENSV Varustuskomitee, ENSV Plaanikomitee ning Eesti NSV ministerriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused lähtuma hulgikaubanduse igakülgselt arendamisest ja nägema ette selleks vajalikud ressursid.

8. ENSV Plaanikomitee ja ENSV Varustuskomitee töötavad vabariigi koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide varustamiseks toorme, materjalide, pooltoodete ja komplekteeritavate toodetega välja ettenähtud nomen-

klatuuris toodangu bilansid ning võtavad osa bilansside koostamisest toodangu koopereeritud hangete osas.

Tingimustes, kus kasvab koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide osatähtsus tootmise planeerimises ja hangete arendamises tarbijatega peetavate otsesidemete kaudu, ENSV Varustuskomiteel ning Eesti NSV ministriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel anda bilansside ja toodangu jaotamise plaanide koostamine üle koondistele, ettevõtetele ja organisatsioonidele, kes on selle põhitootjad.

9. Tugevdada ENSV Varustuskomitee koostööd ENSV Plaanikomitee, Eesti NSV ministriumide, riiklike komiteede ja keskasutustega vabariigi rahvamajanduse arendamise plaanide väljatöötamisel kui materiaal-tehnilise varustamise efektiivse korraldamise tähtsat tingimust.

Selleks kehtestada, et:

ENSV Varustuskomitee võtab aktiivselt osa ENSV Plaanikomitee poolt tehtavast tööst kontrollarvude, riiklike tellimuste ja limitide ettevalmistamisel ning tähtsamate materiaalse ressursside kokkuvõtte üldistavate näitajate ja riiklike tellimuste nomenklatuurse koostise kindlaksmääramisel;

ENSV Plaanikomitee ja ENSV Varustuskomitee töötavad viie aasta plaani projekti ettevalmistamisel kehtestatud nomenklatuuri järgi välja materiaalse ressursside arvestuslikud bilansid kontrollarvude ja riiklike tellimuste alusel, et rahuldada tootmise ja kapitali ehituse vajadusi;

koondised, ettevõtted ja organisatsioonid teevad viie aasta plaanide iseseisva väljatöötamise protsessis toodangu tarbijate ja valmistajate ning territoriaalse ja muude varustusorganitega koostööd perspektiivse vajaduse kindlaksmääramiseks ja rahuldamiseks;

ENSV Varustuskomitee võtab viie aasta plaanide projektide väljatöötamisel osa ENSV Plaanikomitee ning Eesti NSV ministriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste tööst tootmisvõimsuste arengu planeerimisel vabariigi rahvamajanduse vajaduste rahuldamiseks;

materiaal-tehnilise varustamise plaanide ettevalmistamisel riiklike tellimuste, viie aasta plaanis vastavaks aastaks ettenähtud ülesannete ja arvestuslike bilansside alusel vaatab ENSV Varustuskomitee koos ENSV Plaanikomitee ning Eesti NSV ministriumide, riiklike komiteede ja keskasutustega läbi koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide ettepanekud toodangu valmistamise kohta eeloleval aastal ning rakendab abinõusid nende ressurssivajaduste rahuldamiseks, samuti töötab välja ja kinnitab vastavad bilansid ja toodangu jaotamise plaanid.

Hulgikaubanduse ja materiaal-tehnilise varustamise muude progressiivsete vormide arendamine

10. Suurendamiseks koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide töö efektiivsust täieliku isemajandamise ja enesefinantseerimise põhimõttel ning nende huvi ja vastutust ressursside säästliku kasutamise suhtes ENSV Varustuskomiteel ja ENSV Plaanikomiteel minna koos Eesti NSV ministriumide, riiklike komiteede ja keskasutustega 1988. aastal üle hulgikaubandusele kui materiaal-tehnilise varustamise põhivormile.

11. Lähtuda sellest, et hulgikaubanduse korraldamine on liigsete varude vähendamise ja rahvamajanduses materiaalsete ressursside defitsiidi kõrvaldamise tähtis hoob, vahend, mis võimaldab suurendada tarbija mõju tootja-le, saavutada nõudluse ja pakkumise vastavuse ning tagada igale koondisele, ettevõttele ja organisatsioonile reaalse võimaluse soetada oma rahalist vahendite piires tema vajadustele ja arenguplaanidele vastavaid materiaaltehnilisi ressursse.

Hulgikaubandus kujutab endast tarbijate materiaalsete ressurssidega limiidi- (fondi-) vaba varustamise vormi ning sellega tegelevad vahetult tootjaettevõtted või materiaaltehnilise varustamise organid otsetellimuste alusel, mille tarbijaettevõtted esitavad nendele organitele. ENSV Varustuskomitee ja teised organid, kes tegelevad tootmisvahendite hulgimüügi-ga vastavalt sõlmitud lepingutele, kannavad täit isemajandamisvastutust lepingutingimuste järgimise eest, seda eelkõige toodangu mahu, sortimendi, kvaliteedi ja kättesaamise tähtaegade osas. Tarbijad kannavad omakorda isemajandamisvastutust ressurssivajaduse põhjendamatu kõrgendamise ja ressursside ebaökoonoomse kasutamise eest.

Hulgikaubanduse korraldus peab tagama koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide vajaduste ning tootmisplaanide tiheda seose, laialdasemad võimalused konkreetset liiki ressursside valikuks ning suurema mobiilsuse nende kasutamisel varude üldise vähenemise ja ringluse kiirenemise korral.

12. Anda ENSV Agrotööstuskomiteele õigus korraldada talle tsentraliseeritud korras eraldatavate materiaalsete ressursside piires hulgikaubandust alluvate koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide tarbeks, et efektiivsemalt kasutada nimetatud ressursse tingimustes, kus koondised, ettevõtted ja organisatsioonid tegutsevad isemajandamise ja enesefinantseerimise põhimõttel.

Pidada otstarbekaks laialdaselt rakendada materiaaltehnilise varustamise sellist vormi ka teistes Eesti NSV ministriumides, riiklikes komiteedes ja keskasutustes.

ENSV Varustuskomitee osatähtsuse ja vastutuse suurendamine Eesti NSV koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide materiaalsete ressurssidega varustamisel

13. Suurendada uutes majandamistingimustes tunduvalt ENSV Varustuskomitee osatähtsust ja vastutust tarbijate häireteta ja kvaliteetsel varustamisel materiaalsete ressurssidega ning tõhusa kontrolli tagamisel toodangu hankimise üle.

14. Pidada ENSV Varustuskomitee peaülesandeks vabariigis materiaaltehnilise varustamise häireteta ja efektiivse süsteemi loomist koos Eesti NSV koondiste, ettevõtete ja organisatsioonidega, stabiilsete ja racionaalsete majandussidemete sisseseadmist hankijate ja tarbijate vahel, kontrolli teostamist toodangu hankimise üle ning tõhusa abi andmist koondistele, ettevõtetele ja organisatsioonidele nende varustamisel materiaalsete ressurssidega.

ENSV Varustuskomitee peab aktiivselt mõjutama tootmist ja tarbimist, et vähendada materiaalseid kulutusi ja materiaalseid väärtuste varusid. Ta peab maksimaalsel määral kujunema koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide võrdväärseks partneriks tarbijate materiaal-tehniliste ressurssidega varustamisel sõlmitud lepingute ja võetud kohustuste alusel.

Keskendada ENSV Varustuskomitee tegevus ettevõtete varustamise ja teenindamise progressiivsete vormide, eelkõige selliste vormide arendamisele, nagu:

tootmistehnilise otstarbega toodangu hulгимүүк;

tarbijate kompleksne varustamine toodanguga, olenemata selle hankimise vormidest;

selliste tarbijate lao kaudu varustamine, kes saavad materiaalseid ressursse vaguni- ja konteinerinormist väiksemas koguses;

tootmis-, kommerts- ja informatsioonilise iseloomuga teenuste osutamine tarbijate tellimisel.

Kehtestada, et sellise toodangu hankimise tagamiseks, millega varustamise võtab endale ENSV Varustuskomitee, sõlmib ta tarbijate ja tootjatega lepingud, milles määratakse kindlaks vastastikune vastutus kohustuste täitmise eest kooskõlas seadusandlusega.

15. ENSV Varustuskomiteel tagada koos ENSV Plaanikomitee ning Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutustega ajakohase materiaal-tehnilise baasi kiirendatud loomine ja väljaarendamine, kasutades seejuures laialdaselt progressiivseid tehnoloogilisi protsesse ja automatiseeritud juhtimissüsteeme.

Selleks ENSV Varustuskomiteel:

moodustada ettevõtetes toodangu hankimiseks materiaalseid ressurside komplektsed varud koguses ja sortimendis, mis tagaks tarbijate häireteta ja rütmilise varustamise;

arendada alluvates ettevõtetes võimsusi metalli, keemia- ja paberitoodangu ning kaabli ettevalmistamiseks tootmises tarbimiseks ning tagada selliste teenuste mahu suurendamine;

korraldada koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide teenindamine informatsiooniga uute materjalide ja toodete kasutamisest, nende seostamise tingimustest ning ratsionaalse kasutamise viisidest;

laiendada sellise toodangu komisjonimүүкi, mida tarbijad ei kasuta;

organiseerida aparaatide, seadmete ja mehhanismide, sealhulgas teedeehitusmasinate ning muude tehnikavahendite üürimine ehitustöödeks, esmajärjekorras omal jõul tehtavateks ehitustöödeks.

16. ENSV Varustuskomitee kolleegiumil parandada NLKP XXVII kongressi, NLKP Keskkomitee 1987. a. jaanuaripleenumi ja EKP Keskkomitee V pleenumi otsustest juhindudes põhjalikult kaadri valikul, paigutamisel ja kasvatamisel tehtavat tööd, käsitades seda ENSV Varustuskomitee süsteemi efektiivset tegevust määrava vahendina. Rakendada töhusaid abinõusid töötajate, eriti majanduse alal töötajate kutsealase taseme tõstmiseks ENSV Varustuskomiteele seatud uusi ülesandeid arvestades.

Pöörata erilist tähelepanu edutamiseks ettenähtud kaadrireservi paremale ettevalmistamisele, pidades silmas komplekteerida ENSV Varustus-

komitee aparaat poliitiliselt küpsete kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistidega, kes on suutelised põhjalikult analüüsima ning kriitiliselt ja vastutustundlikult hindama vabariigi rahvamajanduse materiaaltehnilise varustamise olukorda, nägema perspektiive ja väljaselgitatud probleemide üldriiklikes huvides lahendamise efektiivseid viise ning järjekindlalt ja visalt ellu viima partei ja valitsuse otsuseid.

Õigel ajal uuendada juhtivkaadrit, pidades silmas, et kaadri hindamise kriteeriumideks on tema suhtumine uutmesse ja meie maa sotsiaalse ja majandusliku arengu kiirendamise ülesannetesse ning reaalsed teod nende lahendamiseks.

Suurendada ENSV Varustuskomitee spetsialistide atesteerimise efektiivsust töötajate algatusvõime ja aktiivsuse arendamisel ning nõudlikkuse ja vastutustunde suurendamisel neile pandud ülesannete kohusetundliku täitmise osas.

Pidevalt täiustada materiaaltehnilise varustamise süsteemi juhtivtöötajate ja spetsialistide ümberõppe ja kvalifikatsiooni tõstmise süsteemi, pöörates erilist tähelepanu sellele, et nad õpiksid tundma teaduse ja tehnika uusimaid saavutusi, efektiivseid planeerimis- ja majandamismeetodeid ning omandaksid juhtimise majandusmeetodid.

17. ENSV Varustuskomitee parteikomiteel visalt võidelda NLKP XXVII kongressi otsuste elluviimise eest ning täiustada parteitöö vorme ja meetodeid. Suunata kommunistide ja ENSV Varustuskomitee kõigi töötajate jõupingutused partei poolt meie maa sotsiaalse ja majandusliku arengu kiirendamisele võetud strateegilise kursi realiseerimisele.

Suurendada parteiorganisatsiooni osatähtsust ja aktiivsust ENSV Varustuskomitee töö ümberkorraldamises, kaadri valikus, paigutamises ja kasvatamises, selle töö paremas avalikustamises ning kriitika ja enesekriitika edasiarendamises.

Suurendada nõudlikkust keskaparaadi allüksuste juhtide ja spetsialistide vastu. Taotleda materiaaltehnilise varustamise uutmise alal vastu võetud otsuste kõrvalekaldumatut täitmist. Täiustada tööstiili ja -meetodeid ning juurida välja formalism ja bürokratism.

Suurendada ENSV Varustuskomitee süsteemi parteiorganisatsioonide aktiivsust kommunistide avangardiosa tõstmises, töö laialdasemas avalikustamises ning kriitika ja enesekriitika arendamises.

Ressursside kokkuhoiu alal tehtava töö tõhustamine

18. EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu on seisukohal, et materiaaltehnilise varustamise süsteemi ümberkorraldamine peab olema suunatud materiaalse ressursside igakülgsele kokkuhoiule ja tootmisvarude vähendamisele, sekundaarse toorme maksimaalsele kaasamisele majanduskäibesse ning ökonoomsete ja ressursisäästlike toodete valmistamise ennakarendamisele.

Eesti NSV ministriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel ning vabariigi koondistel, ettevõtetel ja organisatsioonidel taotleda materiaalse ressursside igakülgset kokkuhoidu, töötades välja ajakohaseid kõrgefektiivseid masinaid, seadmeid, konstruktsioone ja materjale ning orga-

niseerides nende tootmist, rajades toorme kompleksse töötlemise jäätmete ümbertöötamise võimsusi ning juurutades laialdaselt jäätmevabu tehnoloogiad.

ENSV Plaanikomiteel, ENSV Varustuskomiteel ning Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel lähtuda materiaalse bilansside ja toodangu jaotamise plaanide väljatöötamisel vajadusest tagada materiaalse ressursside kõige täielikum kokkuhoid rahvamajanduses.

Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel ning vabariigi koondistel, ettevõtetel ja organisatsioonidel tagada tootmisplaanide väljatöötamisel materiaalse ressursside teadusliku põhjendatud kulunormide ning uue majandusmehhanismi kõigi elementide kasutamine suurendamiseks töökollektiivide materiaalsel huvil ressursside säästliku ja ratsionaalse kasutamise ning nende kadude vähendamise vastu hoidmisel ja veol.

Vabariigi koondistel, ettevõtetel ja organisatsioonidel täita majanduslepingute sõlmimisel esmajärjekorras tarbijate nõuded sellise toodangu valmistamise ja hankimise osas, mis tagaks ressursside kokkuhoiu ja jäätmete vähendamise.

19. Kehtestada, et ENSV Varustuskomitee on keskorgan, kes organiseerib kogu tööd sekundaarsete ressursside kasutamisel rahvamajanduses ning planeerib ja koordineerib nimetatud tegevust vabariigis.

Sekundaarsete ressursside aktiivseks kaasamiseks majanduskäibesse moodustab ja arendab ENSV Varustuskomitee koos linnade ja rajoonide täitevkomiteedega vabariigis lisaks spetsialiseeritud võimsuste rajamisele sekundaarse toorme varumise ja ümbertöötamise kooperatiive ning aitab kaasa individuaaltöö laialdasele kasutamisele sel otstarbel.

ENSV Varustuskomiteel ning linnade ja rajoonide täitevkomiteedel töhustada elanike hulgas tehtavat segitustööd ning anda igakülgset kaasabi nimetatud kooperatiivide moodustamisel ja neile edukaks tööks vajalike tingimuste loomisel.

20. ENSV Plaanikomiteel, ENSV Varustuskomiteel, ENSV Rahandusministeeriumil ning Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel kiirendada käibevahendite ringlust ja vähendada materiaaltehnoloogiliste väärtuste varusid, taotledes seejuures tootmise stabiilset ennakkasvu materiaalse varude suurenemisega võrreldes. Paigutada ratsionaalselt varusid vabariigi rahvamajanduses, pidades silmas tagada nende ulatuslikum kontsentreerimine materiaaltehnoloogilise varustamise üldriiklikus süsteemis ning ressursside mobiilsuse suurendamine sel alusel.

21. Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel võtta teadmiseks ja juhendumiseks, et NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 17. juuli 1987. a. määrusega nr. 818:

1) on tehtud ülesandeks loobuda tsentraliseeritud jaotamise korras hangitava toodangu nomenklatuuri liigsest detailiseerimisest üldpoolt. Anda ettevõtetele suurem iseseisvus toodangu sortimendi, tarbimisomaduste ja hankimise tähtaegade konkretiseerimisel lepingulistel alustel, samuti hankijate valikul.

Lähtuda sellest, et vastavalt uute majandamismeetodite arendamisele ja süvendamisele peab vähenema tsentraliseeritud korras jaotatavate materiaalsete ressurside sfäär.

Kehtestada, et materiaal-tehnilise varustamisega otsesidemete alusel tegelevad ettevõtted iseseisvalt limiidita otsetellimuste alusel realiseeritava ja tsentraliseeritud korras jaotatava toodangu osas;

2) on tehtud ülesandeks tagada materiaal-tehnilise varustamise korralduse eri vormide orgaaniline seos. Lähtuda seejuures sel'est, et:

rahvamajandusliku tähtsusega toodangu tähtsamate liikide nomenklatuuri määrab kindlaks NSVL Plaanikomitee ning see tehakse teatavaks riiklike tellimustena;

riikliku tellimuse koostist konkretiseeriv toodete nomenklatuur määratakse kindlaks majandus'epingutes, mille tootjaettevõtted sõlmivad tarbijaettevõtete või materiaal-tehnilise varustamise organitega;

toodangut, mida ettevõtted valmistavad iseseisvalt tarbijatega sõlmitud otsesidemete alusel, realiseeritakse nendevahelistes lepingutes ettenähtud tingimustel;

3) on vastavalt mõnd liiki toodangu rahvamajanduslikule tähtsusele NSVL Plaanikomitee'le koos NSVL Varustuskomiteega tehtud ülesandeks määrata kindlaks nende ning NSV Liidu ministriumide ja keskasutuste ja liiduvabariikide ministrite nõukogude poolt koostatavate materiaalsete bilansside ja toodangu jaotamise plaanide loetelud ning tagada tihe koostöö nende bilansside ja p'aanide ettevalmistamisel.

On tehtud ülesandeks uurida nende koostamisel põhjalikult kogu rahvamajanduse, selle eriharude ja tootmisüksuste vajadusi. Näha materiaalsetes bilanssides ja jaotusplaanides ette maailmatasemele vastavate progressiivsete materjalide, masinate, seadmete ja toodete ning ressursisäästlike tehnoloogiate tootmisse juurutamise tulemuste kasutamine, sekundaarse toorme ja energiaressurside ulatuslik kaasamine majanduskäibesse ning tootmisvarude vähendamine nende ringluse kiirendamise teel. Näha bilanssides ette reservid, mis on vajalikud rahvamajandusharude stabiilseks tööks;

4) on kehtestatud, et NSVL Plaanikomitee ja NSVL Varustuskomitee töötavad tähtsamad rahvamajanduslikud materiaalsed bilansid ja toodangu jaotamise plaanid välja riiklike tellimuste alusel;

5) on hulgikaubanduse laiendamiseks ning materiaal-tehnilise varustamise sellele vormile ülemineku järjekorra kindlaksmääramiseks NSVL Varustuskomiteele ja NSVL Plaanikomiteele koos NSV Liidu ministriumide ja keskasutuste ja liiduvabariikide ministrite nõukogudega tehtud ülesandeks minna lähemal aastail üle tootmisvahendite müügile eri kaubagruppide kaupa, mis on eelkõige vajalikud tarbeesemete valmistamiseks, põllumajanduse, ehituse ja masinatööstuse varustamiseks ning kooperatsiooni ja individuaalse tööise tegevuse arendamiseks;

6) on rahvamajanduses hulgikaubanduse arendamisel tehtava kogu töö korraldus pandud NSVL Varustuskomitee'le ja tema organitele, kes peavad tegema sel alal tihedat koostööd NSV Liidu ministriumide ja keskasutuste ning liiduvabariikide ministrite nõukogudega;

7) peetakse majandussidemete ulatuslikuma demokratiseerimise ning tootmise spetsialiseerimise ja koopereerimise arendamise tingimustes vajalikuks igati tugevdada pikaajalisi majanduslikke otsesidemeid tootjaettevõtete ja tarbijate vahel. Majanduslikke otsesidemeid loovad ettevõtted iseseisvalt, samuti varustusorganite osavõtul tsentraliseeritud korras jaotatava toodangu osas. On tehtud ülesandeks tagada majanduslepingute osatähtsuse suurendamise alusel kõrgendatud nõudmiste esitamine toodangu tarbimisomaduste ja kvaliteedi, selle hankimise rütmilisuse ning ettevõtete plaanide väljatöötamise suhtes.

Tarbijaettevõttel on eelisõigus säilitada ja laiendada tootjatega väljakujunenud pikaajalisi majanduslikke otsesidemeid ning ta valib toodangu kohaletoimetamise vormi: toodang toimetatakse kohale kas vahetult tootja poolt või varustus- ja turustusettevõtte kaudu;

8) on töökollektiivide vastastikku kasuliku koostöö tingimuste loomiseks, tarbijate spetsiifiliste nõuete täielikumaks arvessevõtmiseks toodangu valmistamiseks ja uute progressiivsete toodete kiiremaks evitamiseks pikaajalistes majanduslikes otsesidemetes olevatele ettevõtetele antud õigus sõlmitud lepingute alusel vastastikku üle anda materiaalseid ja finantsressursse ning teha juurde- (maha-) hindlust tsentraliseeritud korras kehtestatud hulgihindadele tellija lisanõuete täitmise eest, mis käsitlevad muudatusi toodangu tarbimisomadustes ja komplekteerimises;

9) on ettevõtete stabiilsemaks varustamiseks materiaalsete ressurssidega NSVL Varustuskomiteele tehtud ülesandeks tagada lepingute alusel toimuva kompleksse varustamise arendamine. Seejuures kannavad materiaal-tehnilise varustamise organid majandusvastutust tarbijate häireteta varustamise eest toodanguga, olenemata selle hankimise vormidest;

10) on kehtestatud, et hulgikaubanduse ja materiaal-tehnilise varustamise muude progressiivsete vormide arendamine juhtimise majandusmeetodite ning täieliku isemajandamise ja enesefinantseerimise põhimõtete laialdase kasutamise tingimustes peab olema suunatud ettevõtete ja materiaal-tehnilise varustamise organite vastastikuse vastutuse ja huvi suurendamisele nende tegevuse tulemuste suhtes. Nendes majandamistingimustes on otsustatud tunduvalt suurendada lepingu osatähtsust, mis kujutab endast põhilist vahendit koostöö organiseerimiseks tootmise ja materiaal-tehnilise varustamise süsteemi vahel.

Materiaal-tehnilise varustamise organid ja ettevõtted kannavad varalist vastutust oma lepingukohustuste mittetäitmise eest ning hüvitavad tekitatud kahju kehtestatud korras.

Juhul kui tootjaettevõtte keeldub toodangu hankimise lepingute sõlmimisest, otsustavad tarbija nõuete rahuldamise küsimuse tootjaministrium või NSVL Varustuskomitee organid;

11) on NSVL Varustuskomitee territoriaalorganite üleminekuks juhtimise majandusmeetoditele ning töökollektiivide huvi ja vastutuse suurendamiseks häireteta ja stabiilse varustamise suhtes otsustatud viia nimeetatud organid 1988. aastast üle täielikule isemajandamisele ja enesefinantseerimisele. Territoriaalorganite töö ümberkorraldamisel lähtuda järgmisest:

jätta planeerimise praktikast välja näitajad, mis on orienteeritud kogutoodangule territoriaalorganite töö korraldamisel ning hinnata

nende tegevust, lähtudes eelkõige toodangu hankelepingutes sisalduvate kohustuste täitmisest;

võtta territoriaalorganite majandustegevuse aluseks isemajanduslik tulu kui nende töö tähtsaim üldistav näitaja ning tootmisalase ja sotsiaalse arengu peamine allikas;

anda territoriaalsetele varustusorganitele ulatuslikud õigused isemajandamisest saadava tulu kasutamiseks ning eelkõige tööde ja teenuste mahu suurendamiseks ettevõtete materiaalse ressurssidega varustamisel;

luua vajalikud tingimused progressiivsete varustusvormide, eelkõige hulgikaubanduse kiiremaks arendamiseks;

12) on suurendamaks NSVL Varustuskomitee organite majanduslikku huvi tarbijate efektiivsema teenindamise vastu ning isemajandamise ja enesefinantseerimise põhimõtete täielikumaks ärakasutamiseks NSVL Varustuskomitee ja NSVL Hinnakomitee tehtud ülesandeks uuesti läbi vaadata varustuses ja turustuses tehtavate hinnakõrgendite ja hinnaalandite ning nende varustusorganite poolt osutatavate teenuste tariifide kehtestamise ja rakendamise kord;

13) on parandamaks NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste ning liiduvabariikide ministrite nõukogude tegevuse koordineerimist ressursside kokkuhoiu ühtse poliitika väljatöötamisel ja teostamisel NSVL Varustuskomiteele tehtud ülesandeks:

tugevdada materiaalse ressursside kokkuhoiu ja ratsionaalse kasutamise komisjonide tegevuse majanduslikku suunitlust;

tagada materiaalse ressursside kokkuhoiu haru- ja piirkondlike programmide väljatöötamise ja realiseerimise üldjuhtimine;

põhjalikult analüüsida uue majandusmehhanismi mõju ressursside kokkuhoiule ja töötada välja ettepanekud selle edasise täiustamise kohta;

moodustada materiaalse ressursside kokkuhoiu ja ratsionaalse kasutamise ametkondadevahelise komisjoni juurde ressursside kokkuhoiu probleemide teaduslik nõukogu. Võtta nõukogu koosseisu väljapaistavaid teadlasi ja rahvamajandusharude spetsialiste;

14) on kehtestatud, et NSVL Varustuskomitee kui majanduslik kesksorgan kannab täit vastutust meie maal materiaaltehnilise varustamise korralduse, hulgikaubanduse reguleerimise ja kontrolli eest vastavalt uutele majandamistingimustele, demokraatlike aluste laiendamisele juhtimises ning ettevõtete iseseisvuse ja vastutuse suurendamisele;

15) on NSVL Varustuskomiteed kohustatud:

igati arendama juhtimise majandusmeetodeid, hulgikaubandust, ettevõtetevahelisi majanduslikke otsesidemeid ja muid progressiivseid varustusvorme ning korraldama oma organite tegevust isemajandamise ja enesefinantseerimise põhimõttel;

kardinaalselt parandama ministeeriumide, keskasutuste ja ettevõtetega tehtavat tööd rahvamajanduse vajaduste rahuldamisel materiaalse ressursside osas ning kaitsma toodangu tarbijate huve;

kõrvalekaldumatult hoidma oma praktilises tegevuses kurssi materiaalse ressursside igakülgele kokkuhoiule, sekundaarse toorme täieli-

kumale ärakasutamisele ja ressursside ringluse kiirendamisele ning koordineerima seda tööd rahvamajanduses;

rakendama töhusaid abinõusid toodangu hankedistsipliini tugevdamiseks ning lepingukohustuste rangeks järgimiseks ettevõtete ja varustus- ja turustusorganisatsioonide poolt;

teostama laomajanduse arendamisel ühtset teaduslik-tehnilist ja investeerimispoliitikat, pöörates erilist tähelepanu ebaratsionaalsete veosevedude kõrvaldamisele ning progressiivsete taaraliikide, pakme- ja konteinervedude juurutamisele, et tagada toodangukadude tunduv vähendamine veol ja hoidmisel;

tõhustama varustus- ja turustusorganite meetodilist juhendamist rahvamajandusharudes. Viia kõik materiaal-tehnilist varustamist käsitlevad normatiivdokumendid vastavusse uute majandamistingimuste ning NSV Liidu seaduse «Riikliku ettevõtte (koondise) konta» nõuetega;

16) on rahvamajanduse materiaal-tehnilise varustamise süsteemi efektiivsuse suurendamiseks, selle töö latusaks korraldamiseks, struktuuri lihtsustamiseks ning vastavusse viimiseks meie maal toimuva majandusmehhanismi ümberkorraldamisega NSVL Varustuskomiteele tehtud ülesandeks töötada NSV Liidu ministriumide ja keskasutuste ning liiduvabariikide ministrite nõukogude osavõtul välja ja esitada 1989. aastal NSV Liidu Ministrite Nõukogule rahvamajanduse materiaal-tehnilise varustamise juhtimise üldskeem. Lähtuda seejuures vajadusest vähendada juhtimislülide arvu ning suurendada NSVL Varustuskomitee territoriaalorganite kui materiaal-tehnilise varustamise põhilüli osatähtsust ja vastutust.

On peetud vajalikuks optimaalselt ühitada materiaal-tehnilise varustamise üldriiklik süsteem harukondlike süsteemidega; likvideerida ametkondlikud varustus- ja turustuskontorid ja -baasid, mis realiseerivad harukondadevahelise rakendusala toodangut ning dubleerivad NSVL Varustuskomitee organite tegevust; paigutada ettevõtteid ja organisatsioone ratsionaalselt meie maa piirkondadesse ning optimeerida transpordisidemeid; saavutada sel alusel ringluskulude vähenemine;

17) on materiaal-tehnilise varustamise süsteemi juhtimise kvaliteedi parandamiseks ja operatiivsuse suurendamiseks ning materiaalse ressursside haldamise ja toodangu hankimise kontrolli parandamiseks NSVL Varustuskomiteele tehtud ülesandeks luua NSV Liidu ministriumide ja keskasutuste ning liiduvabariikide ministrite nõukogude osavõtul informatsiooni- ja arvutussüsteem, milles laialdaselt kasutatakse arvuteid andmete automatiseeritud edastamiseks ja töötlemiseks.

Selleks tagada NSVL Varustuskomitee automatiseeritud juhtimissüsteemi edasiarendamine ning selle koostöö NSVL Plaanikomitee, NSV Liidu ministriumide ja keskasutuste ning liiduvabariikide ministrite nõukogude ja ettevõtete automatiseeritud süsteemidega;

18) on tehtud ülesandeks tõsta materiaal-tehnilise varustamise valdkonnas tehtavate teadusuuringute taset ja efektiivsust. Keskendada NSVL Varustuskomitee süsteemi teadusorganisatsioonide tegevus aktuaalsete teadusuuringute arendamisele, mida tehakse rahvamajanduse materiaalteh-

nilise varustamise, laotööde eesrindliku tehnoloogia loomiseks tehtavate katse-konstrueerimistööde ning toodangu pakme- ja konteinerveo mooduste täiustamise alal.

On otsustatud moodustada NSVL Varustuskomitee esimehe juurde majandusnõunike grupp väljapaistvatest teadlastest ja spetsialistidest;

19) on vastavalt uutele ülesannetele ja funktsioonidele tehtud ülesandeks uuesti läbi vaadata NSVL Varustuskomitee organisatsiooniline struktuur. Seejuures lähtuda vajadusest tunduvalt lihtsustada struktuuri ja vähendada juhtimislülide arvu, likvideerida dubleerivad organisatsioonid, suurendada üldiste ja funktsionaalsete majanduslike allüksuste osatähtsust nii keskuses kui kohapeal ning laiendada NSVL Varustuskomitee kõigi organite õigusi ja suurendada nende vastutust rahvamajanduse varustamise planeerimise ja korraldamise küsimuste lahendamisel. Tugevdamiseks harukondadevahelist ja funktsionaalset suunitlust materiaal-tehnilise varustamise üldriikliku süsteemi tegevuses ning loomaks tingimused selle kõige efektiivsemaks koostööks NSVL Plaanikomitee, NSV Liidu Ministrite Nõukogu alatiste organite, majanduskeskasutuste ning harukondlike ja territoriaalsete juhtimisorganitega on otsustatud võtta NSVL Varustuskomitee organisatsioonilise struktuuri aluseks suured harukondadevahelised kompleksid.

* * *

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu on kindlalt veendunud, et Eesti NSV ministriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused, partei linna- ja rajoonikomiteed, linnade ja rajoonide täitevkomiteed ning Eesti NSV koondised, ettevõtted ja organisatsioonid, eelkõige ENSV Varustuskomitee, võtavad NLKP Keskkomitee 1987. a. juunipleenumi ja EKP Keskkomitee VI pleenumi otsustest juhindudes tarvitusele kõik abinõud materiaal-tehnilise varustamise korralduse uutmiseks, käsitledes seda partei poolt sotsiaalse ja majandusliku arengu kiirendamisele võetud strateegilise kursi eduka realiseerimise tähtsa tingimusena.

**EKP Keskkomitee
sekretär**

K. VAINO

**Eesti NSV Ministrite Nõukogu
esimehe esimene asetäitja**

I. TOOME

Tallinn, 17. augustil 1987. Nr. 439.

EESTIMAA KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE JA
EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS**570** Materiaalse tootmise sfääri kuuluvate Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste tegevuse ümberkorraldamise kohta uutes majandamistingimustes

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgivad, et materiaalse tootmise sfääri juhtimine harukondlikul põhimõttel on taganud rahvamajanduse teatud arenguetapil vabariigi majandusliku ja teaduslik-tehnilise potentsiaali järkjärgulise tugevnemise ning töötajate heaolu tõusu.

Vastavalt NLKP Keskkomitee 1987. a. juunipölenumi otsustele muutuvad tunduvalt ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste osatähtsus ja funktsioonid rahvamajandusharude juhtimisel. Ministeeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused peavad ellu viima partei poolt meie maa sotsiaalse ja majandusliku arengu kiirendamiseks väljatöötatud majandusstrateegiat ning ühendama teaduslik-tehnilise revolutsiooni saavutusi plaanimajandusega peamise't majandusmeetodite abil uue majandusmehhanismi ning NSV Liidu seaduse «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» sätete efektiivse rakendamise teel.

Harukondliku juhtimise süsteem on välja kujunenud järk-järgult ning omandanud oma jooned aastakümnete jooksul. Ent Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste töökorralduses ja -meetodites juurdunud negatiivsed nähtused ja puudused pidurdavad panuse suurendamist, mille eriharud annavad ühtse rahvamajanduskompleksi arendamise, ega taga rahvamajanduse vajaduste ja elanike nõudluse paremat rahuldamist.

Juhtimissüsteemi selles lüüis on kõige suuremal määral avaldunud bürokraatlikud ja kitsalt ametkondlikud meetodid ning juhtimisstiil, järgalt on kitsendatud ettevõtete ja koondiste õigusi ja iseseisvust, mille tagajärjel isemajandamise põhimõtted on põhilüüis kaotanud reaa'se sisu. Olles võtnud endale ettevõtete funktsioonid, osutusid ministeeriumid võimetuks lahendada oma peaülesandeid.

Eesti NSV ministeeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused on äärmiselt halvasti tegelnud tootmise efektiivsuse ja rentaablu'se suurendamise ning kahjumlikkuse vähendamise'ga. Tootmispõhifondide uuendamine on kulgenud lubamatult aeglase't, fondide kasutamise tase ja seadmete töö vahetuskcefitsient on süstemaatiliselt langenud. Eriharude töö tähtsamad tehnilis-majanduslikud näitajad — tööviljakus, toodangu materjali- ja energiamahukus ning ressursside kokkuhoid jäävad tunduvalt maha välismaa tasemest.

Suureks puuduseks Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste tegevuses on vähene tähelepanu eriharude sotsiaalsfääri materiaalse baasi tugevdamisele, eriti elamu'ehituse kiirendamisele. Selle tagajärjel on paljude ettevõtete areng kulgenud mittekomp'lekse't, ehitusega ja tootmise laiendamise'ga ei ole kaasnenud sotsiaalobjektide raja-

mine. Seetõttu on tekkinud disproportsioonid tootmis- ja sotsiaalsfääri väljakujundamises.

Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste tegevuses on ülekaalus administratiivsed juhtimismeetodid, ettevõtete töö detailplaneerimine ja sekkumine nende operatiivtegevusse, mis vähendab ettevõtete osatähtsust, pidurdab demokraatlike aluste arengut töökollektiivide tegevuses, põhjustab haldusaparaadi põhjendamatu paisutamist ja selle kilustamist eri tootmisalade ja funktsioonide vahel ning pidurdab töökollektiivide initsiatiivi ja ettevõtlikkuse arengut. Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste keskaparaadi töö ei ole ikka veel suunatud täieliku isemajandamise, enesefinantseerimise ja omavalituse põhimõtete järjekindlale ellurakendamisele.

Eriharude juhtimises ei kasutata piisavalt demokraatlikke vorme, tunduvalt on vähenenud Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste kolleegiumide osatähtsus. Nad ei avalda märgatavat mõju eriharude arengu ning teaduse ja tehnika progressi põhimõtteliste küsimuste lahendamisele, kaadri valikule, paigutamisele ja kasutamisele ning aparadi töö kiiremale ümberkorraldamisele.

Vabariigis on rakendatud mitmeid ulatuslikke abinõusid juhtimisstruktuuri täiustamiseks. 1985. aastal moodustati mitme ministeeriumi ja keskasutuse baasil ENSV Agrotööstuskomitee ning 1987. aastal vabariigi ühine ehituskompleks — Eesti NSV Riiklik Ehituskomitee; 1987. aastal moodustati vabariigi tasandil isemajandav väliskaubanduskoondis «Estimpeks».

Vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 17. juuli 1987. a. määruse nr. 823 EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määravad:

1. Pidada materiaalse tootmise sfääri kuuluvate Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste peaülesandeks partei majandusstrateegia kõrvalekaldumatut elluviimist eriharu sotsiaalse ja majandusliku ning teaduslik-tehnilise arengu kiirendamise, rahvamajandusel ja elanikel kõrgekvaliteedilise toodangu, tööde ja teenuste järele valitsevate vajaduste rahuldamise, tootmise efektiivsuse tõstmise ja rahvatulu kasvusse antava panuse suurendamise ning sotsiaalsete ülesannete kompleksse lahendamise alusel. Eesti NSV ministeeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused on kohustatud kasutama kogu oma tegevuses peamiselt juhtimise majandusmeetodeid seni ülekaalus olnud administratiivsete meetodite asemel ning looma tingimused töökollektiivide initsiatiivi ja ettevõtlikkuse ilmutamiseks, ettevõtete majandusliku iseseisvuse arenguks ning täieliku isemajandamise ja enesefinantseerimise põhimõtete igakülseks kasutamiseks.

Selle ülesande täitmiseks pidada vajalikuks põhjalikult ümber korraldada Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste tegevus, muuta nende osatähtsust ja funktsioone eriharude juhtimisel ning likvideerida ettevõtete piasiasjades hooldamine nende poolt, keskendades Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste töö eelkõige järgmistele põhisuundadele:

progressiivse teaduslik-tehnilise ja investeerimispoliitika teostamine, mis tagaks eriharu ulatuslike prioriteetsete tehniliste probleemide lahendamise, tootmises revolutsiooni tekitavate põhimõtteliselt uute tehnika-vahendite, tehnoloogiate ja materjalide väljatöötamise ja rakendamise korralduse, nende kõrge teaduslik-tehnilise taseme, kvaliteedi ja konkurentsivõime, harukondliku teaduse suurema efektiivsuse ja selle tihedamad sidemed tootmisega;

eriharu tasakaalustatud ja proportsionaalne arendamine, tootmise ratsionaalne paigutamine ja kombineerimine, eriharu ettevõtete progressiivse profiili kindlaksmääramine, tootmise kontsentreerimise, spetsialiseerimise ja koopereerimise taseme tõstmine ning välismajandustegevuse aktiveerimine;

harukondadevaheliste ülesannete efektiivne lahendamine huvitatud ministereeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste ning linnade ja rajoonide täitevkomiteedega tehtava tiheda koostöö alusel.

Eesti NSV ministereeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste osatähtsus ja funktsioonid uutes majandamistingimustes

2. Eesti NSV ministereeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused rajavad oma tegevuse majandusliku ja sotsiaalse arengu riiklikule viie aasta plaanile kui partei ja valitsuse majanduspoliitika realiseerimise tähtsaimale vahendile. Nad on kohustatud viima juhtimise majandusmeetodite eeliskasutamise alusel järjekindlalt ellu NSV Liidu seaduses «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» kindlaksmääratud põhimõtteid ning aitama kaasa töökollektiivide omavalitsuse arendamisele.

Kehtestada, et Eesti NSV ministereeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused juhivad alluvate ettevõtete tegevust, kasutades viie aasta plaani koostamise alusena planeerimise lähteandmeid: kontrollarve, riiklikke tellimusi, pikaajalisi majandusnormatiive ja limiite. Seejuures tagavad Eesti NSV ministereeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused ettevõttele kehtestatavate planeerimise lähteandmete range omavahelise seose.

3. Eesti NSV ministereeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel kõrvalekalduvatult juhendada sellest, et:

ettevõtted töötavad välja ja kinnitavad aastaplaanid iseseisvalt, lähtudes oma viie aasta plaanidest ja sõlmitavatest majanduslepingutest. Seejuures konkretiseerivad ettevõtted koos Eesti NSV ministereeriumi, riikliku komitee või keskasutusega viie aasta plaani ülesandeid ning lahendavad koos vastavate organisatsioonidega materiaalsete ressurssidega varustamise ja töövõtutöödega kindlustamise küsimusi;

eriharude arendamise viie aasta plaanide projektide väljatöötamisel lähtutakse majandusliku ja sotsiaalse arengu põhisuundadest ja kehtestatud korras ENSV Plaani-komitee poolt teatatavatest planeerimise lähteandmetest ning võetakse aluseks ettevõtete (koondiste) plaanid.

Eesti NSV ministereeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused avaldavad vastumõju monopolsetele tendentsidele mõningate ettevõtete tegevuses, rakendades sel otstarbel abinõusid takistamiseks omahinna ja hin-

dade kõrgendamist, seisakut tootmise tehnilises arengus ning tarbijate hulgas nõutava toodangu väljalaske ja turustamise kunstlikku piiramist.

4. Vastavalt harukondliku juhtimise ümberkorraldamise põhiprintsiipidele pidada otstarbekaks keskendada Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste tegevus järgmiste põhifunktsioonide täitmisele:

planeerimise ja ökonomika valdkonnas

koos ENSV Plaanikomiteega osavõtt eriharu majandusliku ja sotsiaalse arengu 15 aasta põhisuundade projektide, kontrollarvude, riiklike tellimuste ning pikaajaliste stabiilsete majandusnormatiivide ja liimitide väljatöötamisest eelolevaks viisaastakuks;

selliste kontrollarvude, riiklike tellimuste ning pikaajaliste stabiilsete majandusnormatiivide ja liimitide väljatöötamine ettevõtetele, mis stimuleerivad iga liiki ressursside efektiivset kasutamist ettevõtete poolt ja heade lõpptulemuste saavutamist, et täielikumalt rahuldada rahvamajanduse ja vabariigi elanike vajadusi;

rahvamajanduslike ja välismajanduslike vajaduste tundmaõppimine ja kindlaksmääramine eriharu toodangu, tööde ja teenuste osas;

pikaajaliste prognooside väljatöötamine ja eriharu arengu prioriteetsete suundade kindlaksmääramine;

ettevõtete arengu ja paigutuse skeemide koostamine;

riiklike huvide ning eriharude, linnade, rajoonide ja ettevõtete huvide ratsionaalse ühitamise tagamine planeerimisel;

progressiivse tootmisstruktuuri arendamine, kontsentreerimise ja spetsialiseerimise, eriharusisese ja harukondadevahelise koopereerimise süvendamine ning tootmis põhifondide ja käibevahendite parem kasutamine;

eriharu töötajate töö-, elu- ja olmetingimuste parandamise ning nende aineliste ja vaimsete vajaduste täielikuma rahuldamisega seotud küsimuste kompleksse lahendamise tagamine;

teaduse ja tehnika progressi kiirendamise ning toodangu tehnilise taseme ja kvaliteedi tõstmise valdkonnas

eriharu teaduslik-tehnilise arengu tagamine ning põhimõtteliselt uute toodanguliikide väljatöötamine, sea hulgas konkursi alusel, vastavalt tarbijate poolt toodangu tehnilise taseme ja kvaliteedi suhtes esitatavatele nõuetele;

selliste tähtsamate kõrgefektiivsete tehniliste uuenduste, avastuste ja leiutiste ulatuslik kasutamine tootmises, mis tagavad eriharu kiire jõudmise teaduse ja tehnika eesrindlikele rajajoontele ning toodangu suure konkurentsivõime;

tootmistehnoloogia taseme, toodangu kvaliteedi ja tehnilise taseme pidev tõstmine ning selle uuendamise planeerimine;

loodusressursside ratsionaalset kasutamist ja taastamist ning jäätmevabade tehnoloogiate rakendamist käsitlevate teaduslik-tehniliste otsuste ning progressiivsete normide ja normatiivide väljatöötamise organiseerimine;

teaduslik-tehnilise ja tootmispotentsiaali efektiivne kasutamine ning uue tehnika ja progressiivsete baastehnoloogiate kiirem loomine ja evitamine;

teaduslik-tehnilise arengu juhtimise pidev täiustamine, teadusliku uurimise, projekteerimis- ja konstrueerimis- ning tehnoloogiaorganisatsioonide tegevuse efektiivsuse suurendamine, nende laboratoorse katsebaasi tugevdamine; harukondadevaheliste teaduslik-tehniliste komplekside töö tagamine;

eriharu toodangu standardiseerimise ja unifitseerimise, infoteeninduse ning leiutus-, ratsionaliseerimis-, patendi- ja litsentsialase töö korraldamine, eesrindlike kogemuste tundmaõppimine ja levitamine;

rahvusvahelise, esmajärjekorras VMN-i liikmesriikidega tehtava teaduslik-tehnilise koostöö laialdane arendamine;

kapitaalehituse valdkonnas

efektiivse investeerimispoliitika teostamine vastavalt eriharu arendamise ülesannetele ning riiklike tsentraliseeritud kapitaalvahutuste ja ettevõtete fondidest tootmisalaseks ja sotsiaalseks arenguks tehtavate kapitaalvahutuste optimaalne ühitamine;

uute ettevõtete ja objektide ehitusprojektide ning tegutsevate ettevõtete ja objektide ümberseadmestamis-, rekonstrueerimis- ja laiendamiskprojektide maailmatasemel väljatöötamise korraldamine;

ehituse planeerimine ja organiseerimine normatiivse ajaga, ettevõtete ja objektide tähtajaline käikuandmine ning uute võimsuste õigeaegne evitamine;

harukondliku ehitusbaasi arendamine, tugevdamine ja moderniseerimine ettevõtete ümberseadmestamiseks ja rekonstrueerimiseks ning elamute ja muude sotsiaalobjektide ehitamiseks omal jõul;

materiaal-tehnilise varustamise ja turustuse valdkonnas

tihedas koostöös ENSV Plaanikomitee ja ENSV Varustuskomiteega tingimuste loomine eriharu ettevõtete stabiilseks varustamiseks materiaalsete ressurssidega;

tootmisvahendite hulгимüügi, tarbijate ja tootjate otsesidemete ning firma kaubanduse ja -teeninduse arendamine;

materiaalsete ressursside igakülgse kokkuhoiu tagamine ning töökollektiivide materiaalse huvi suurendamine ressursside säästliku ja ratsionaalse kasutamise, nende kadude vähendamise ja sekundaarsete ressursside ulatusliku majanduskäibesse kaasamise vastu;

rahanduse, krediidi ja hindade valdkonnas

finants- ja majandustöö taseme tõstmine eriharus ning ettevõtete finantsolukorra tugevdamine isemajandamise ja enesefinantseerimise põhimõtete järjekindla arendamise ja tootmise efektiivsuse suurendamise alusel;

abinõude rakendamine ettevõtete kahjumlikkuse täielikuks likvideerimiseks ning rentaabluuse sellise taseme tagamiseks, mis on vajalik nende töötamiseks täieliku isemajandamise ja enesefinantseerimise põhimõttel,

tingimuste loomine ettevõtete ulatuslikumaks osavõtuks riigieelarve (sealhulgas kohaliku eelarve) tulude moodustamisest;

Eesti NSV ministeeriumi, riikliku komitee ja keskasutuse tsentraliseeritud fondide ja reservide efektiivne kasutamine ning nende koondamine eriharu teaduslik-tehnilise arengu prioriteetsetesse suundadesse;

pangakrediidi efektiivsem kasutamine ettevõtete poolt;

riikliku hinnakujunduspoliitika teostamine, tsentraliseeritult kehtestatavate ja leppehindade ning Eesti NSV ministeeriumi, riikliku komitee või keskasutuse poolt kinnitatavate hindade ja tariifide majandusliku põhjendatuse suurendamine ning tõhusam kontroll riikliku hinnadistsipliini järgimise üle;

ettevõtete tootmis- ja majandustegevuse tulemuste ning finantsloorkorra analüüs ja kontroll riikliku finants- ja arveldusdistsipliini järgimise üle nende poolt;

välismajandussidemete valdkonnas

ettepanekute väljatöötamine välisriikidega tehtava majandusliku ja teaduslik-tehnilise koostöö põhisuundade kohta perspektiivperioodiks;

abinõude rakendamine välisriikidega peetavate kaubandus- ja majandus- ning vaüuta- ja finantssidemete edasiarendamiseks ja täiustamiseks eriharu kiirema arendamise eesmärgil;

välisriikidega peetavate välismajandussuhete uute progressiivsete vormide arendamine ning aktiivse kaasabi andmine eriharu ettevõtete ja organisatsioonide ning teiste riikide ettevõtete ja organisatsioonide vaheliste tootmisalaste ja teaduslik-tehniliste otsesidemete sisseseadmisel, samuti ühisettevõtete, rahvusvaheliste koondiste ja organisatsioonide moodustamisel ja nende tegevuse kindlustamisel;

majandusintegratsiooni süvendamine sotsialistliku sõprusühenduse riikidega ning peamiselt kaubandussidemete põhjalikule spetsialiseerumisele ja laialdasele tootmisalasele koopereerumisele ülemineku tagamine;

ekspordi efektiivsuse suurendamise ja ebaratsionaalse impordi vähendamise abinõude väljatöötamine ja realiseerimine;

kaadri, töö ja sotsiaalse arengu valdkonnas

aktiivse kaadripoliitika teostamine ettevõtete juhtide valitavuse tingimustes, edutamiseks ettenähtud kaadrireservi moodustamine, kaadri kvalifikatsiooni tõstmise, ettevalmistamise ja ümberõppe efektiivse süsteemi loomine ning selle süsteemi materiaalse baasi tugevdamine;

eriharuse tootmis-, töö- ja juhtimiskorralduse vormide ja meetodite, palgakorralduse ning materiaalsete ja moraalsete stiimulite süsteemi täiustamine;

igakülgse kaasabi andmine sotsialistliku võistluse arendamisel, selle vormide ja meetodite täiustamisel vastavalt uutele majandamistingimustele ning eesrindlike kogemuste laialdasel levitamisel ja kasutamisel;

seoses teaduse ja tehnika progressi saavutuste juurutamise ning uute majandamistingimuste rakendamisega vabanevate töötajate eriharusesse ja harukondadevahelise ümberjaotamise abinõude väljatöötamine ja realiseerimine.

Eesti NSV ministeeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused arutavad ja lahendavad töö ja sotsiaalse arengu küsimusi kehtestatud korras koos vastavate ametiühingute vabariiklike komiteede ning linnade ja rajoonide täitevkomiteedega või nendega kooskõlastatult.

5. Eesti NSV ministeeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused tegetsevad sotsialistliku seaduslikkuse alusel, rakendavad abinõusid selle tugevdamiseks, peavad resolutsiooni võitlust ametkondlikkuse ja kollektivismis tahes ilmingutega ning tagavad sotsialistliku omandi säilimise ja rakkendamise.

Juhtimise organisatsiooniliste struktuuride ning aparadi tööstili ja -meetodite ümberkorraldamine

6. Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel põhjalikult analüüsida aastail 1987—1988 ettevõtete, tootmis- ja teadus-tootmiskoondiste, teadusliku uurimise, projekteerimis- ja konstrueerimis- ning tehnoloogiaorganisatsioonide koosseisu ja struktuure, täpsustada nende profiili ja spetsialiseerumist, selgitada välja väheefektiivsed ettevõtted ja organisatsioonid ja tugevdada neid, vajaduse korral aga reorganiseerida või likvideerida. Tõhustada tööd tootmise kontsentreerimisel ja suurte koondiste moodustamisel, kes oleksid suutelised iseseisvalt lahendada laiendatud taastootmise ja töökollektiivide sotsiaalse arengu ülesandeid, sooritama kogu tsükli «teaduseuuringud ja tööd — investeerimine — tootmine — turustus — teenindamine» ning aktiivselt tegelema teaduse ja tootmise integreerimisega.

Lähtudes tootmis- ja majandustegevuse spetsiifikast, eriharude ees seisvatest ülesannetest ning spetsialiseerimise ja koopereerimise saavutatud tasemest, moodustada harukondlikul ja regionaalsel alusel koondiste uued vormid: tööstus- ja kaubandus-, projekteerimis-, tööstus- ja ehitus-, agrotööstus- ja muud koondised, samuti tehnoloogia- ja teeninduskeskused, juurutusorganisatsioonid ning muud mobiilsed ja paindlikud organisatsioonid, kes tagaksid materiaalsete, tööjõu- ja finantsressursside efektiivsema kasutamise ning toodangu, tööde ja teenuste parema kvaliteedi.

Eesti NSV ministeeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused on kohustatud kaasa aitama koöperatiivide moodustamisele ja arendamisele ning individuaalse töö tegevuse laiendamisele alluvate ettevõtete juures.

7. ENSV Plaanikomiteel ja ENSV Teaduste Akadeemial koos Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutustega uurida 1. aprilliks 1988. a. ametkondadevaheliste riiklike tootmiskoondiste moodustamise otstarbekust vabariigis ning esitada Eesti NSV Ministrite Nõukogule sellekohased ettepanekud.

8. Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel seoses nende tegevuse ümberkorraldamisega uutest majandamistingimustes:

laiendada olemasolevaid koondisi ning moodustada seal, kus vaja, uusi koondisi;

töötada välja eriharude juhtimise uute üldskeemide projektid nende spetsiifikat arvestades;

põhjalikult ümber korraldada keskaparaadi organisatsiooniline struktuur ja lihtsustada seda, likvideerida ministeeriumisisene ametkondlikkus ja paralleelselt tegutsevad allüksused, reorganiseerida ja liita dubleerivad ja väikesed lülid ning tunduvalt vähendada Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste aparaadi ning neid teenindavate organisatsioonide töötajate arvu;

tugevdada keskaparaadi funktsionaalseid allüksusi, keskendada nende töö Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste uutele funktsioonidele, peamiselt juhtimise majandusmeetodite kasutamisele, eriharu arenguseisukorra analüüsile ja hindamisele ning tingimuste loomisele ettevõtete efektiivseks tegevuseks.

Anda Eesti NSV ministritele, riiklike komiteede esimeestele ja keskasutuste juhtidele õigus kinnitada keskaparaadi koosseisunimestik norme ja spetsialistide arvu vahakordi arvestamata ning kehtestada töötajate ametipalgad, arvestamata keskmisi palgu ametipalgaskeemi järgi, selle aparaadi töötajate kinnitatud arvkoosseisu ja palgafondi piires.

Kehtestada, et kuni 70 protsenti aparaadi koondamise tulemusena moodustuvast palgafondisäästust jääb Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste käsutusse ning seda võib kasutada palgalisandite kehtestamiseks aparaadi kõrge kvalifikatsiooniga töötajatele.

9. Demokratiseerimisprotsessi süvendamiseks ja töökollektiivide esindajate kaasamiseks eriharude juhtimisele ning ainujuhtimise ja kollegiaalsuse põhimõtete efektiivsemaks ühitamiseks juhtimises pidada vajalikuks moodustada Eesti NSV ministeeriumides, riiklikes komiteedes ja keskasutustes eriharunõukogud kui nõuandvad organid. Eriharunõukogu koosseisu, mille eesotsas on Eesti NSV minister, riikliku komitee esimees või keskasutuse juht, võib arvata juhtivate ettevõtete direktoreid, eesrindlike töölisi, ametiühingute vabariiklike komiteede esindajaid, teadlasi ja spetsialiste. Eriharunõukogu istungid toimuvad mitte harvemini kui kaks korda aastas ning seal arutatakse eriharu majandusliku, teaduslik-tehnilise ja sotsiaalse arengu sõlmküsimusi, antakse hinnang tema töötulemustele ning töötatakse välja soovitusel tootmise efektiivsuse edasiseks suurendamiseks eriharus ja eesrindlike kogemuste levitamiseks.

10. Pidada vajalikuks suurendada Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste kolleegiumide osa eriharu tegevust puudutavate tähtsamate otsuste vastuvõtmisel, keskendades nende tähelepanu teaduse ja tehnika saavutuste ulatuslikule kasutamisele, eriharu tootmisbaasi ja struktuuri kvalitatiivsele ümberkujundamisele ning ametkondadevaheliste sidemete arendamisele. Kehtestada, et kolleegium vastutab eriharu töö efektiivsuse ja selle lõpptulemuste eest ning juhindub otsuste vastuvõtmisel üldriiklikest huvidest. Praktiseerida kolleegiumide väljasõidustungite ning omavahel seotud Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste kolleegiumide ühiste istungite korraldamist.

11. Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel täiustada NLKP Keskkomitee 1987. a. jaanuaripleenumi ja EKP Keskkomi-

tee V pleenumi otsustest juhindudes aparaaadi tööstiili ja -meetodeid, tagades selle moodustamise algatusvõimelistest kõrge kvalifikatsiooniga töötajatest tänapäeva majanduse juhtimisele esitatavaid kasvanud nõudeid arvestades, resolutselt tõkestada asjaajamisega venitamist, bürokratismi ja uutmisele vastutöötamist ning igati kaasa aidata töökollektiivide osatähtsuse suurendamisele tootmise juhtimises.

Eesti NSV ministritel, riiklike komiteede esimeestel ja keskasutuste juhtidel ning partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonidel taotleda, et kõigis lõikudes — nii keskaparaadis kui ka ettevõtetes juhtide valitavuse tingimustes — edutataks julgemini noori perspektiivikaid töötajaid ning et pidevalt parandataks tööd tugeva kaadrireservi ettevalmistamisel. Pöörata erilist tähelepanu kompetentsete, algatusvõimeliste ja loovalt mõtlevate juhtide valikule ja kasvatamisele, kes oskaksid töötada kollektiiviga ning oleksid suutelised tagama uutes majandamistingimustes teaduse ja tehnika progressi eesrindlike rajajoonte saavutamise, toodangu kvaliteedi põhjaliku parandamise ja tootmise suure efektiivsuse. Sihikindlalt täiendada juhtivkaadrit värsquete jõududega, et uuendamisprotsess ei katkeks ega rikutaks järjepidevust. Tagada, et aparaaadi töötajad omandaksid juhtimise majandusmeetodid, saavutada tööstiili demokratiseerimine ja parandada töö avalikustamist.

12. Eesti NSV ministriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel: korraldada eriharude juhtimine ümber organiseeritult, plaanipäraselt ja lühikese ajaga;

määrata igas eriharus täpselt kindlaks kavandatavate abinõude elluviimise etapid, arvestades ettevõtete ja koondiste reaalsel valmisolekut täieliku isemajandamise, enesefinantseerimise ja omavalitsuse tingimustes töötamiseks ning planeerimise, materiaaltehnilise varustamise, hinnakujunduse, rahanduse ja krediidi, statistika ja arvestuse üldriikliku süsteemi ümberkorraldamise abinõude rakendamist.

Juhtimise ümberkorraldamist peavad detailselt arutama Eesti NSV ministriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste kolleegiumid, eriharunõukogud ja töökollektiivid laialdasel demokraatlikul alusel, et välistada põhjendamatu kiirustamine reorganiseerimisel, lubamata seejuures häirida eriharude stabiilset tööd. Need abinõud peavad olema arusaadavad ministriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste keskaparaadi igale töötajale, eriharu kõigile töötajatele.

Kehtestada, et materiaalse tootmise eriharude juhtimise ümberkorraldamise kõigi organisatsiooniliste ja majanduslike abinõude rakendamine tuleb viia lõpule aastail 1987—1988.

13. Majanduse ümberkorraldamise protsessi õigeaegseks ja täielikuks analüüsiks ning Eesti NSV ministriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste juhtide ja spetsialistide ning partei-, nõukogude ja ametiühingutöötajate varustamiseks rahvamajanduse juhtimise täiustamist käsitlevate normatiiv- ja meetodiliste materjalidega ENSV Riiklikul Kirjastuste, Polügraafia ja Raamatukaubanduse Komiteel ning ENSV Teaduste Akadeemial rohkem ette valmistada ja välja anda juhtimisprobleeme käsitlevat kirjandust ja parandada selle kvaliteeti.

14. Juhtimise, Planeerimise ja Majandusmehhanismi Täiustamise Komisjonil:

kinnitada soovitud materiaalse tootmise sfääri eriharude juhtimise üldskeemide väljatöötamise kohta;

abistada Eesti NSV ministeeriume, riiklikke komiteesid ja keskasutusi eriharude juhtimise kompleksel ümberkorraldamisel, arutada vastavate abinõude plaane ning seada sisse süstemaatiline kontroll nende realiseerimise üle;

organiseerida Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste tegevuse ümberkorraldamise meetodilist juhendamist.

15. Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel võtta teadmiseks ja juhendumiseks, et NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 17. juuli 1987. a. määrusega nr. 823:

1) on tootmise kontsentreerimise taseme edasiseks tõstmiseks ja juhtimise täiustamiseks peetud otstarbekaks moodustada lisaks tootmis- ja teadustootmiskoondistele rahvamajandusharudes ja regioonides suurte organisatsiooniliste struktuuride uued vormid — riiklikud tootmiskoondised.

Ministeeriumid ja keskasutused moodustavad nimetatud koondised ühtsete tootmis- ja majanduskompleksidena. Nende koosseisu võib võtta eriharu teadus- ja teadustootmiskoondisi, teadusliku uurimise, projekteerimis- ja konstrueerimis-, tehnoloogia-, ehitus-, transpordi-, turustus-, kaubandus-, väliskaubandus-, õppe- ja muid ettevõtteid, koondisi ja organisatsioone, säilitades nende iseseisvuse isamajandamise valdkonnas. Riiklike koondiste koosseisu kuuluvad ettevõtted ja koondised juhinduvad oma tootmistegevuses NSV Liidu seadusest «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta». Agrotööstuskompleksis võib riiklike tootmiskoondiste koosseisu võtta kolhoose ja muid kooperatiivseid organisatsioone.

Riiklikku tootmiskoondist juhib demokraatlikul alusel direktorite nõukogu, kes valib enda hulgast koondise peadirektori. Riikliku tootmiskoondise direktorite nõukogu on koondise kollektiivne juhtimisorgan. Direktorite nõukogu otsuste ettevalmistamise ja elluviimise võib teha ülesandeks juhtettevõtte administratsiooni või omaette (personali piiratud arvuga) haldusaparaadi, mida peetakse ülal sellisesse koondisse kuuluvate koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide eraldistega.

On kehtestatud, et riiklikus tootmiskoondises moodustatakse tsentraliseeritud fondid ja reservid koondise koosseisu kuuluvate koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide kasumist (tulust) tehtavatest eraldistest (direktorite nõukogu poolt määratavas ulatuses);

2) on ministeeriumidele ja keskasutustele olemasolevate koondiste laiendamise ja eri tüüpi uute koondiste moodustamise ning teaduse ja tootmise integratsiooni alusel tehtud ülesandeks vähendada eriharude juhtimislülide arvu. Esimese sammuna on peetud otstarbekaks likvideerida

harukondliku juhtimise vahelülid — üleliidulised tööstuskombinaadid. Vastavalt tootmise kontsentreerimisele, suurte koondiste moodustamisele ning ettevõtete üleminekule täielikule isemajandamisele ja enesefinantseerimisele asuda järk-järgult likvideerima allharude juhtimisega tegelevaid peavalitsusi kui ministeeriumide keskaparaadi koostisosa. Võtta eriharude juhtimisel aluseks funktsionaalne põhimõte ning viia ministeeriumid ja keskasutused üldjuhul üle ettevõtete juhtimise kahest lülis koosnevale süsteemile;

3) on olemasoleva tootmis- ja teaduslik-tehnilise potentsiaali täielikumaks ärakasutamiseks, progressiivset liiki koondiste moodustamiseks, ametkondlikkuse likvideerimiseks, kontsentreerimise ja spetsialiseerimise taseme tõstmiseks ning harukondadevaheliste tootmisalade arendamiseks peetud otstarbekaks järk-järgult liita mitmed ministeeriumid ja keskasutused, kellel on üht liiki ja tehnoloogiliselt seotud tootmisalasad.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu alatistele organitele on tehtud ülesandeks esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule sellekohased ettepanekud;

4) võttes arvesse baaseriharude esmajärgulist tähtsust meie maa sotsiaalse ja majandusliku arengu kiirendamises, peetakse otstarbekaks tugevdada tsentraliseeritud aluseid nende eriharude juhtimises.

Seoses sellega on otsustatud reorganiseerida liidulis-vabariiklikud energeetika ja elektrifitseerimise, söetööstuse, musta ja värvilise metallurgia, geoloogia ning naftatöötlemis- ja naftakeemiatööstuse ministeeriumid üleliidulisteks ministeeriumideks. Seejuures on tehtud ülesandeks tagada vahepealsete juhtimislülide vähendamine ja dubleerimise likvideerimine eriharude juhtimises.

* *
*

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu on kindlalt veendunud, et Eesti NSV ministeeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused ning nende parteikomiteed, juhindudes NLKP Keskkomitee 1987. a. juunipleenumi ja EKP Keskkomitee VI pl. enumi otsustest ning tunnetades oma vastutust nende praktilise realiseerimise eest, ilmutavad maksimaalset visadust ja algatusvõimet partei poolt majanduse juhtimise põhjaliku ümberkorraldamise alal püstitatud ülesannete täitmisel, kujunevad partei majandusstrateegia aktiivseiks elluviijajaks ning rohkendavad oma panust nõukogude ühiskonna sotsiaalse ja majandusliku arengu kiirendamisse.

EKP Keskkomitee
sekretär
K. VAINO

Eesti NSV Ministrite Nõukogu
esimees
B. SAUL

Tallinn, 24. augustil 1987, Nr. 448.

INDEKS 78260

Väljaandja: Eesti NSV Maa- ja Nõukogu Asjaajalinnus.

Tirakida arid 20. 11. 1967. Trükkpögnid 875. Arvestuspögnid 3.3. Tallinn nr. 2047.

EANSV MN Asjadesvalitus Trükikoda, Tallinn.

EESTI

RAHVABRAHVAÜKOGU

AR

Kontrollsektar

Rasmatupala

87-1792a

21.12.87